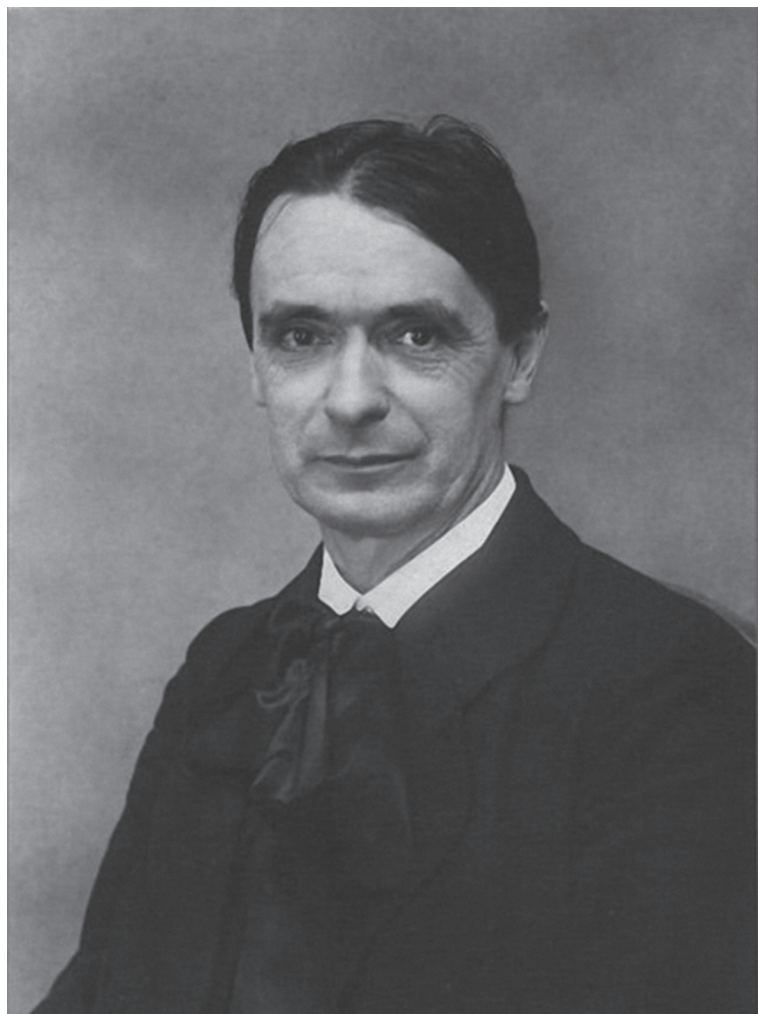

ATLANTIDA I LEMURIJA

Rudolf Steiner

ATLANTIDA I LEMURIJA

Rudolf Štajner

baBun

**BEOGRAD
2018.**

Naslov originala :

Atlantis and Lemuria - Rudolf Steiner

© Copyright na prevod za Srbiju

IP BABUN

Sva prava objavljivanja za Srbiju zadržava Babun

Izdavač:

Babun

Prevod:

Goran Bojić

Štampa:

Zuhra, Beograd

Tiraž: 777

Prvo izdanje

ISBN 978-86-80792-14-9

SADRŽAJ

Uvod	7
Naši atlantiđanski preci	13
Prelazak sa Četvrte na Petu rasu	35
Lemurijanska rasa	51
Razdvajanje polova	70
Period neposredno pred razdvajanje polova	84
Hiperborejska i polarna epoha	96
Početak sadašnje Zemlje	110
Odvajanje Meseca	120

UVOD

Istorija kakvu smo učili veoma malo može da nam kaže o čovečanstvu u praistorijskim vremenima. Zaista, istorija može da posvedoči samo o događajima od pre nekoliko stotina godina, dok su čak i arheologija, paleontologija i geologija striktno ograničene u pogledu znanja koje mogu da prenesu. A tom ograničenju se mora dodati primedba da se ne možemo baš mnogo osloniti na te spoljašnje činjenice. Suvišno je i reći, dovoljno je da se podsetimo promena koje su sledile nakon bilo kog događaja čak i u skorije vreme ili događaja koji su uticali na čitave narode, kada su zabeležene nove istorijske činjenice. I još, možemo da uporedimo razna tumačenja koja daju istoričari govoreći o istom događaju. Kad to uradimo, vrlo brzo ćemo shvatiti koliko su nesigurne osnove na kojima stojimo kada se radi o tim stvarima.

Sve što je povezano sa spoljašnjim svetom čula podložno je uticaju vremena; a ono što je vreme stvorilo, vreme može i da uništi. Dakle, spoljašnja istori-

ja zavisi od onoga što je donelo vreme, a ipak, kad se oslanjamo na spoljašnje dokaze, niko ne može da sa pouzdanjem tvrdi da je ono što je sačuvano takođe i ono što je suštinski važno da se zabeleži.

Sve što se javlja u vremenu ima svoj koren u Večnosti, a ipak se onom što je večno ne može prići pomoću znanja dostupnog čulima. Postoje, međutim, metodi pomoću kojih možemo da steknemo znanje o stvarima koje su večne i da u sebi otkrijemo sile, koje su zasad uspavane, ali koje nam mogu dati tu moć. U istraživanjima posvećenim toj temi, autor ove knjige, u svom delu „*Saznanja viših svetova*“, dao je neophodne smernice u tom pravcu, pa učenik koji je dostigao određen stupanj veštine može da počne da oseća praporeklo svih stvari koje su prolazne u vremenu. (Ali, što se tiče tih stvari, moramo zamoliti čitaoca da bude strpljiv, jer se tim pojavama može pristupiti samo polako i postupno.)

Oni koji su proširili polje svog znanja ne zavise više od spoljašnjih dokaza u pogledu događaja iz prošlosti. Oni mogu da vide ono što nije čulima dostupno, a ipak vreme ne može da ga uništi. I tako možemo da predemo sa dostupnih istorijskih izvora na one koji su neprolazni. Takva istorija ispisana je na sasvim drugačiji način od onoga na koji se zapisuju svakodnevni događaji iz prošlih vremena, jer to je gnoza - poznata u antropozofiji kao zapis iz Akaše.

Ovim jezikom kakav nam je na raspolaganju može se samo izdaleka ukazati na te zapise, zato što je naš govor prilagođen isključivo svetu čula. I zato će sve na šta taj govor primenimo neminovno nositi pečat tog sveta.

I upravo stoga će neinicirani (posebno ako nema nikakvo lično iskustvo duhovnih svetova) olako pretpostaviti da onaj ko mu daje takvu informaciju naprosto fantazira. Ali, oni koji su stekli sposobnost da „vide“ u duhovnim svetovima prepoznaće događaje u prošlosti u njihovom večnom karakteru. Oni stoje pred njima ne kao mrtvi svedoci istorije, već potpuno živi. Pred njihovim pogledom oni kao da se, u izvesnom smislu, ponovo odigravaju.

Oni koji su inicirani u tumačenje ovog Živog Zapisu u stanju su da usmere svoj pogled daleko dalje u prošla zbivanja nego što su to u stanju osobe koje se oslanjaju samo na dokaze spoljašnje istorije. Oni su takođe u stanju, koristeći direktni duhovni uvid, da izveste o tim stvarima daleko pouzdanije nego što je istorija to u stanju.

Ali, da bismo predupredili svaku moguću grešku, moramo da kažemo da ta duhovna vizija nije nepogrešiva. Čak i takva vrsta vida može se prevariti: nečija vizija može da bude nedovoljno tačna, iskrivljena, pa čak može da vidi i suprotno, jer u toj oblasti aktivnosti nijedno ljudsko biće ne može biti potpuno oslobođeno sklonosti greškama, ma koliko visoko

da stoji. Zato ne treba da nas iznenadi čak ni ako saopštenja koja dolaze iz istog duhovnog izvora nisu uvek u saglasnosti. Pa ipak je verovatnoća pouzdanosti informacija dobijenih iz tog izvora daleko veća nego kad se radi o istinama iz sveta čula. Štaviše, videće se da su saopštenja koja dolaze od raznih inicijata a tiču se i istorijskih i praistorijskih zbivanja, suštinski u saglasnosti.

U stvari, svaka škola misterija poseduje prošlu i sadašnju istoriju te vrste, a saglasnost koja postoji između raznih zapisa koji su se pojavljivali tokom vekova neporedivo je veća nego odstupanja koja se sreću kada se radi o činjenicama koje se tiču makar i samo jednog veka spoljašnje istorije. Zabeleške Inicijata - svih vremena i mesta - u suštini su iste.

Pošto smo izneli ove uvodne napomene, naredna poglavlja ćemo posvetiti rekapitulaciji određenih zapisa preuzetih iz Akaše. Početak će biti posvećen opisanju događaja koji su se odigrali u vreme kada je takozvani kontinent Atlantida još uvek postojao između Evrope i Amerike. Taj deo zemljine površine nekad je bio kopno i to kopno danas čini dno Atlanskog okeana. Govoreći o Posejdonovom ostrvu, Platon je aludirao na poslednji ostatak tog izgubljenog kontinenta koji je ležao na zapadu od Evrope i Afrike. U knjizi g. Skot-Eliota, „Atlantida i Lemurija“, čitalac će naći priču o jednoj civilizaciji - uistinu, veoma drugačijem obliku civilizacije nego što je civilizacija našeg doba

- koja je nekad postojala na tom kontinentu i koja je potonula u dubine okeana pre nekoliko miliona godina, dok je poslednji dokaz o tom kontinentu nestao u desetom veku pre naše ere.

Saopštenja koja ćemo dati u pogledu te arhajske civilizacije biće dopuna onim koje smo pomenuli, a pošto se g. Skot-Eliot bavi detaljnije spoljašnjim zbivanjima koja su karakterisala život naših atlantičanskih predaka, ovde ćemo se potruditi da zabeležimo specifičnije kakvo je bilo stanje njihove duše, a takođe ćemo pokušati da ukažemo na unutrašnju prirodu uslova u kojima su živeli. Čitalac se, dakle, mora vratiti u mislima u period pre nekih deset hiljada godina, imajući na umu da se ono o čemu ćemo govoriti dešavalo tokom mnogo hiljada godina. Ali, ta zbivanja nisu bila ograničena na kontinent koji danas pokrivaju vode Atlanskog okeana; ona su se isto tako odvijala i na susednim delovima današnje Azije, Afrike, Evrope i Amerike, i sve što se tokom vremena dogodilo na tim kontinentima u procesu evolucije proizašlo je iz te prethodne civilizacije.

Zasad nam nije dopušteno da navedemo izvor iz kojeg ova saopštenja dolaze. Oni koji su makar u nekom stepenu upoznati sa takvim izvorima duhovnog znanja razumeće zašto je tako. Pa ipak, možda će se u skorijoj budućnosti odigrati stvari koje će omogućiti da po ovom pitanju budemo eksplicitniji. Od stava koji će zauzeti naši savremenici zavisi u kojoj meri će znanje do kojeg je došlo i sačuvalo ga naše Antro-

pozofsko društvo moći da postupno bude izneto na svetlost dana i objavljeno.

A sad, hajde da izložimo prvi od tih zapisa.

Poglavlje I

NAŠI ATLANTIĐANSKI PRECI

Naši atlantiđanski preci su daleko manje ličili na današnje ljude nego što bi mogli da zamisle oni čije su spoznajne moći ograničene na svet fizičkih čula. Ta različitost se nije ticala samo spoljašnjeg izgleda, već je upravljala i duhovnim sposobnostima Atlantiđana. Njihovo znanje, kao i njihove tehničke sposobnosti - ukratko, čitava njihova civilizacija - bila je potpuno drugačija od svega što može da se vidi u savremenom svetu. Ako se okrenemo ranijim periodima atlantiđanske rase, nalazimo ljude obdarene potpuno drugačijom vrstom duhovne percepcije. Logično razmišljanje - moć da se računa i kombinuje, dakle sposobnosti koje leže u korenu ogromnog dela stvari koje se čine u savremenom svetu - ranom Atlantiđaninu bilo je potpuno nepoznato.

Njihovo računanje, na primer, nije zavisilo ni od kakvog utvrđenog niza pravila - oni nisu imali tako nešto kao što je tablica množenja. Nikome od njih ne

bi sinulo da je triput četiri dvanaest, ali kad je trebalo da izvede tu računicu, Atlantidanin bi se setio - takoreći, udubio se u svoju memoriju i prizvao slične primere i slične rezultate. Sad, treba imati u vidu da kad god neko razvije neku novu sposobnost, neka od predašnjih sposobnosti izgubi svoju snagu i preciznost. Današnji čovek ima moć logičkog mišljenja i dar kombinovanja, ali - nasuprot tome - njegovo pamćenje, koje je bilo jača strana Atlantidanina, izgubilo je svoju predašnju moć. Današnji ljudi misle u idejama, dok je Atlantidanin mislio u slikama. Kad bi se pred njegovom dušom pojavila neka slika, on bi se podsetio da je istu vrstu slike video mnogo puta ranije, pa bi u skladu sa time formirao i svoj sud.

I to objašnjava veliku razliku između poduke koju su oni dobijali i poduke kakva je davana u kasnije vreme. Nije bio običaj da se dete kljuka pravilima kako bi mu se izoštrilo razumevanje; važnije je bilo da mu se predstavi život u obliku shvatljivih slika, da bi mu se obezbedilo što više materijala koji će zapamtiti u očekivanju vremena kada će okolnosti od njega zahtevati da zna kako da postupi u slučaju bilo kog događaja. Zato, kad bi dete dospelo u zreliji uzrast i zauzelo svoje mesto u životu, njegovo pamćenje bi predstavljalo skladište postupaka i događaja koji su mu bili predstavljeni u vreme njegovog školovanja.

Međutim, kada bi se suočio sa potpuno novim nizom okolnosti, Atlantidanin je neizbežno bio prisiljen

da eksperimentiše - a to je oblast u kojoj je savremeni čovek nadmoćan, pošto on ima tu prednost da poznaje čvrsta pravila kojima će se rukovoditi.

U tom sistemu obrazovanja bilo je nečeg donekle monotonog. On je životu davao jednolikost: dugi periodi vremena su prolazili tako što su se stalno iznova činile iste stvari! To verno pamćenje nije dopuštalo da se ništa dogodi na način koji bi čak i izdaleka podsetio na brzinu našeg savremenog „progresa“. Naprosto biste nastavljali da radite ono što ste uvek „videli“ da se radilo. Niko nije mislio ništa novo - ljudi su se jedino sećali. Nije bilo osobe od autoriteta koja je intenzivno učila: zvanje autoriteta se sticalo tako što bi neko živeo dugo - i zbog toga, zapamtio mnogo.

Bilo bi sasvim nemoguće u vremenima Atlantide da neko iznosi svoje mišljenje o bilo kojoj važnoj stvari ukoliko nije ušao u zrelo doba, zato što su ljudi ukazivali poverenje samo onima za koje su znali da im pamćenje seže daleko u prošlost.

Ali, ovo što je ovde rečeno ne odnosi se na Inicijate i njihove škole. Oni su uvek ispred svog vremena u pogledu evolucije. Niti je za ulazak u takve škole čovekova starost bila od bilo kakvog značaja, jer se tada gledalo jedino da li je kandidat za inicijaciju već stekao one sposobnosti koje bi mu omogućile da primi tu višu Mudrost.

Pouzdanje u Inicijate, kao i u njihove zastupnike u atlantičanskim vremenima nije, dakle, zavisilo od

ličnog iskustva, već od starosti njihove Mudrosti. Uistinu, ličnost prestaje da ima bilo kakvu važnost u slučaju Inicijata, jer se on zarekao na službu Večnoj Mudrosti; a to takođe objašnjava zašto na njega ne utiču karakteristike bilo koje posebne epohe istorije.

Sad, iako - kao što smo videli - logičko mišljenje nije bilo prisutno kod Atlantidana (ta tvrdnja se odnosi više na ranije Atlantidane), njihovo visokorazvijeno pamćenje davalo je poseban karakter svim njihovim aktivnostima - a određene ljudske moći su uvek povezane i zavisne jedne od drugih. Pamćenje je, na primer, bliže povezano sa dubljim slojevima prirode svojstvene čoveku nego što je to njegova moć mišljenja; a kod njih su bile aktivne i druge moći koje su bile srodnije prirodnim bićima - na nižem stepenu razvoja - nego što je to slučaj sa bilo kojom čovekovom pokretačkom silom koja nam je danas poznata. Atlantidani su, zapravo, bili u stanju da kontrolišu ono što nazivamo životnom silom. Kao što toplota koja se dobija iz uglja izaziva kretanje i to je primenjeno u našim sredstvima transporta, tako su Atlantidani znali kako da kontrolišu silu koja boravi u semenu svih živih bića i bili su u stanju da je upotrebe u tehničke svrhe. Taj proces možemo da zamislimo na sledeći način: pomislimo na zrno žita ili kukuruza; u tom zrnu postoji uspavana sila i to je sila koja dovodi do toga da nikne vlat pšenice - i Priroda budi te sile koje spavaju u zrnu; današnji čovek nije u stanju da to učini svojom voljom. Čovek

mora da poseje seme u zemlju i onda ga prepusti oživljavajućim silama Prirode. Ali, Atlantidanin je bio u stanju da lično deluje u takvom slučaju, On je znao šta treba da se uradi da se pregršt zrna pretvori u aktivnu silu, dostupnu za tehničku upotrebu, na prilično sličan način na koji naš savremeni svet koristi toplotu koja je ukladištena u tovaru uglja.

I biljke nisu bile gajene samo za ishranu, već zbog skrivenih sila u njima, pošto su one služile za proizvodnju i transport. Mi imamo uređaje za dobijanje toplote iz uglja za pokretanje naših mašina, a oni su imali svoje uređaje za dobijanje toplote iz semena, kako bi se ta životna sila mogla upotrebiti u korisne svrhe. Tada su vazdušne lađe letele na visinama nižim od brda, pa je bio potreban uređaj za upravljanje, koji bi im omogućio da se podignu i prelete planinske lance.

Uvek moramo da imamo na umu koliko su se mnogo uslovi na Zemlji promenili tokom vekova; na primer, vazdušne lađe kakve su korišćene na Atlantidi danas ne bi uopšte mogle da se koriste. Njihova praktična upotreba zavisila je od atmosferskih uslova tog vremena, zato što je vazduh koji je tada obavijao Zemlju bio daleko gušći nego što je danas. Ne treba da pokrećemo pitanje da li je takva gustina u skladu sa mišljenjem koje ima savremena nauka, zato što nauka i logičko mišljenje, zahvaljujući svojim inherentnim osobinama, nikad ne mogu reći konačnu reč o onome

što je moguće ili nemoguće. Zadatak i nauke i logike je da istraže i objasne ono što su iskustvo i posmatranje postavili pred njih. Ali, tu atmosfersku gustinu je okultno iskustvo zabeležilo tako neopozivo, kao što bi mogla biti opažena bilo koja data činjenica u ovom svetu fizičkih čula. Još jedna činjenica je postavljena u zapise, takva da bi današnjim fizičarima i hemičarima izgledala još neobjašnjivija. A to je: sva voda u svetu tog vremena bila je „tečnija“ nego današnja. I upravo je to razređenije stanje elementa vode Atlantidanima omogućavalo da silu semena primene u bezbrojne tehničke svrhe. Rasprava o tome da je voda u današnje vreme gušća zahtevala bi tako detaljno ulaženje u materiju da bi to ovde bilo nemoguće. Te tvrdnje će poslužiti da pokažu koliko je drugačija civilizacija Atlantide bila od naše. I na osnovu toga možemo da budemo sigurni da je fizički tip ljudi u to vreme bio veoma drugačiji od ljudskih bića današnjeg vremena.

Voda koju je sadržao Atlantidanin drugačije je delovala na životnu silu koja pokreće njegovo telo nego što bi delovala na današnjeg čoveka; i zahvaljujući tome, Atlantidanin je bio u stanju - sopstvenom voljom - da koristi svoju fizičku snagu na drugačiji način nego što bi to bilo moguće danas. On je bio u stanju da poveća svoju fizičku snagu, ako bi mu zatrebala dodatna snaga da obavi neki određeni posao. Zaista, možemo steći tek bledu predstavu o opštoj konstituciji Atlantidanina kad shvatimo da su se čak i u takvim stvari-

ma kao što su umor i iscrpljenost njegova osećanja veoma razlikovala od naših.

Kao što se može i zamisliti, naselje Atlantidana malo je podsećalo na naše predstave o savremenom gradu: ono je bilo daleko više povezano sa Prirodom. Nekakvu bledu predstavu o tim naseljima možemo dobiti ako opišemo jedno iz prvog atlantiđanskog perioda, koji je trajao otprilike do sredine treće pod-rase. To naselje je podsećalo na vrt u kojem je izgledalo kao da kuće rastu iz drveća, a formirale su ih isprepletane grane; sva ta ingenioznost sa kojom je ljudska ruka oblikovala stvari došla je direktno od Prirode a sam čovek je bio svestan svoje bliske veze sa zemljom. Sama ta činjenica objašnjava i to što su njegovi društveni odnosi bili značajno drugačiji.

Priroda je, naravno, zajednička svojina svih ljudi, pa šta god da je Atlantidanin izgradio, on nije polagao lično pravo na to već je pre na to gledao kao na doprinos opštem dobru; nije postojalo ništa nalik predstavama savremenog čoveka o imovini, niti želja da se iskoriste personalne veštine radi sticanja privatnog profita.

Oni koji se upoznaju da duhovnim i psihičkim odlikama karakterističnim za rasu Atlantidana moći će da zarone još dublje i pojme da su ljudi iz još ranijeg perioda predstavljali još čudniju sliku - takvu kakva na izgled ima malo veze sa bilo čime na šta smo navikli.

Ne samo da su ljudi, već je i Priroda tokom vremena doživela ogromne promene: biljni život i oblik

životinja se promenio; uistinu, izmenilo se čitavo lice Zemlje. Čitavi predeli Zemlje, ranije naseljeni, su nestali; nastali su neki drugi.

I preci Atlantidana su naselili danas nestali kontinent čiji je glavni deo ležao južno od današnje Azije. Teozofska literatura ukazuje na stanovnike te nestale zemlje kao na Lemurijance. Nakon što su ti narodi prošli kroz razne stadijume evolucije, oni su se postepeno degenerisali, a ostaci njihove rase još uvek se mogu naći među takozvanim divljacima koji naseljavaju određene delove sveta.

Samo se veoma mali deo lemurijskog čovečanstva pokazao sposoban da odgovori jednom višem stepenu razvoja, i taj mali deo je stvorio jezgro Atlantidanske korenske rase, kojoj su se kasnije dogodile donekle slične stvari. Jer tada su se ti Atlantidani degenerisali, a mala grupa takozvanih Arijevaca je sa svoje strane postala rasa kojoj pripada sadašnje civilizovano čovečanstvo. Lemurijanci, Atlantidani i Arijevci su imena kojima okultna nauka naziva korenske rase čovečanstva.

Treba da zamislimo da su dve takve korenske rase prethodile Lemurijancima, a još dve će doći nakon ove, naše Arijevske rase, što nam daje ukupno sedam rasa. Dalje, svaka korenska rasa je obdarena fizičkim, kao i duhovnim osobinama koje su potpuno drugačije od onih koje je imala prethodna rasa. Videli smo da je izrazita osobina Atlantidana bila pamćenje i nju su oni

doveli do veoma visokog nivoa savršenstva. Arijevci su, međutim, bili pozvani da razviju moć mišljenja kao i sve karakteristike koje se za nju vezuju. Sad, svaka korenska rasa prolazi kroz niz promena, a taj niz, koji se ponavlja, iznosi sedam. Na početku jedne korenske rase istaknuta karakteristika je mladolikost; potom ta rasa postepeno sazreva; dostiže zrelost i na kraju dospjeva u stanje propadanja. U takvim okolnostima se populacija koja pripada korenskoj rasi razvija u sedam pod-rasa. Ali, ne treba misliti da će bilo koja od tih pod-rasa nestati pre nego što naredna zauzme svoje mesto. Zapravo, te starije i mlađe pod-rase postoje uporedo tokom dugih vremenskih perioda dok se još novije tek razvijaju, pa je zato svet naseljen ljudskim bićima koja stoje na veoma različitim stupnjevima evolucije.

Prva pod-rasa Atlantidana se razvila od jednog veoma naprednog dela Lemurijanske rase, dela njihove populacije koji je bio značajno prilagođen daljem razvoju. Dar pamćenja se tad tek pojavljivao; a njegove prve naznake postale su očigledne tokom kasnijeg dela evolucije te rase. Lemurijanac je bio u stanju da formira razumevanje o svemu što bi doživio, ali je slabo bio u stanju da te ideje zadrži; jer čim bi se to iskustvo okončalo, on bi izgubio razumevanje koje je u tom pogledu imao, a činjenica da je njegov život imao određeni nivo civilizacije - da je koristio oruđa i podizao građevine - nije poticala od njegove mašte, već od unutrašnje pokretačke duhovne sile koju, u nedostat-

ku bolje reći, moramo nazvati njegovim „instinktom“, iako se to ne sme brkati sa današnjim instinktom koji karakteriše životinje, pošto je kod Lemurijanaca on bio sasvim drugačije vrste.

Teozofska literatura je prvoj atlantiđanskoj pod-rasi dala ime Rhmoahali; a njihova sposobnost da pamte utiske čulnog posmatranja je bila posebno izvrsna. Boje koje je oko videlo, zvuci koje je uho čulo, ostajali su trajno u njihovim dušama, a ta osobina je uskoro dovela do rođenja sposobnosti osećanja; sposobnosti koja je njihovim lemurijskim precima bila nepoznata. Primer te novije crte bio je njihov osećaj vezanosti za ono što su doživeli u prošlosti. Ali, bilo je još nešto što je direktno povezano sa pamćenjem, a to je govor. Sve dok su ljudi jedino mogli da upamte prošlost, oni nisu bili u stanju da svoja skustva iskažu putem jezika. Ali, kad su se u tim kasnijim danima Lemurije pojavili prvi tragovi memorije, postalo je moguće razlikovati stvari koje su videli i čuli time što bi ih „imenovali“.

Zato se period Atlantiđana mora povezati i sa počecima govora, a govor je stvorio vezu između ljudske duše i stvari koje su za nju bile spoljašnje. Čovek je razvio zvuke govora u sebi, ali su se ti zvuci odnosili na okolne objekte. Pored toga, govor je takođe bio veza između čoveka i čoveka; jer iskazani govor je postao jezik. Među Rhmoahalima je sve to zadržalo određeni stepen prvobitnosti - ili bismo to možda mogli

nazvati mladolikosti - iako je bilo obeleženo odlučnijim promenama koje su ih razlikovale od onoga što je bilo poznato njihovim lemurijskim precima. Ali, duševna sila tih prvih Atlantidana je još uvek u izvesnoj meri bila prožeta silom Prirode; oni su, uistinu, bili bliže povezani sa bićima iz Prirode koja su ih okruživala nego rase koje su došle posle njih. Snaga njihove duše je takođe bila daleko više ispunjena silama Prirode nego snaga duše savremenog čovečanstva. Zbog toga su vokalni zvukovi koje su oni izgovarali kipeleli od moći Prirode. Oni nisu samo „imenovali“ neku stvar, nego je u samoj toj reči ležala moć. Reč koji bi izgovorio Rhmoahal nije imala samo značenje, nego i moć. Dakle, kad govorimo o „magičnoj moći reči“, ukazujemo na nešto što je, zaista, kod tih ljudi bilo stvarno - i daleko tačnije nego kad tako nešto kažemo za reči u današnje vreme. Kad bi Rhmoahal izgovorio neku reč, ta izgovorena reč bi razvila posebnu moć karakterističnu za objekat na koji se odnosi; i zato su reči u tim vremenima imale isceljujuću moć; zato su mogle da podstaknu rast biljaka i pripitome divlje životinje, kao i da čine mnoga druga čuda.

Ali, kako su pod-rase smenjivale jedna drugu, ta moć je postajala sve manja i manja. Izgledalo je kao da je raskošna sila Prirode postepeno bledela i na kraju nestala. Sad, Rhmoahali su bili potpuno prožeti osećanjem da je ta obilata moć dar od svemoćne Prirode, pa je njihov odnos prema samoj Prirodi

imao religiozni karakter. Govor je bio posebno svet za njih. Neprimerena upotreba ili zloupotreba određenih zvukova, za koje se znalo da otelevljuju važne sile, bila bi praktično nemoguća, zato što su svi osećali da bi svaka takva zloupotreba za sobom sigurno povukla katastrofu. Uistinu, magija takvih reči bi, da je bila pogrešno upotrebljena, donela upravo suprotno od onog što bi trebalo da bude njeno pravo značenje, pa bi zato ono što bi u normalnim okolnostima donelo blagoslove - ako bi se olako ili svojevolejno izgovorilo - postalo prokletstvo za onog ko to uradi. Moglo bi se, zaista, nazvati nekom vrstom nedužnosti to što su ti ljudi pripisivali moć koju su bili u stanju da koriste božanskoj Prirodi, a ne sebi samima.

Naredna, druga pod-rasa, poznata kao Tlavatli, u tom pogledu se već donekle razlikovala, jer su njeni pripadnici počeli da pridaju određenu važnost sopstvenoj ličnosti. Lični ponos, ili uvažavanje sebe, koji su Rhmoahalima bili nepoznati, sad su počeli da se utvrđuju. Pamćenje je počelo da utiče na društveni život i oni koji su mogli da se „osvrnu unazad“ na određena dela mogli su da steknu određeno priznanje od svojih bližnjih. Svaka takva osoba bi, štaviše, insistirala da to što je ona uradila treba da bude „urezano u Pamćenju“; i upravo je zahvaljujući pamćenju postupaka i dela grupa ili klan koji je zajedno živeo počeo da bira jednog određenog člana da figurira kao njihov lider. I ovde dolazimo do uspostavljanja nečeg sličnog

kraljevskom dostojanstvu; a to priznanje, kad se jednom dodeli, bilo je uvažavano čak i nakon smrti tog pojedinca. Dakle, ovde imamo posla sa pamćenjem i uspomenu na pretke, ili one koji su tokom života učinili nešto korisno; to je tokom vremena dovelo do toga da su neka od plemena počela da religiozno obožavaju one koji su ranije preminuli, što je običaj koji se na kraju kristalizovao u obožavanje predaka i koji je, nastavivši se daleko u kasnijim vremenima, poprimio različite oblike. Ali, kad su bili u pitanju Rhmoahali, čovek je bio cenjen prema moći koja je bila u njemu u trenutku kad bi izveo svoje delo; pa ako bi želeo da pokaže da još uvek poseduje tu moć, morao je da izvodi nove podvige. Novi dokazi su, zapravo, bili potrebni da se prizovu u sećanje prošli postupci i dela, i tek je u drugoj pod-rasi čovekov lični karakter počeo da dobija značaj i da se uzima u obzir kad bi se procenjivalo kakvu vrednost treba pridati njegovom ranijem životu. Još jedan rezultat koji je potekao od moći pamćenja koju je primenjivala grupa ljudi koji su živeli blisko povezanim životom bio je da se posebna veza koja povezuje te grupe mogla naći u nekoj zajedničkoj uspomeni na neki čin ili delo u kojem su svi učestvovali.

U ranijim vremenima formiranje takvih grupa je u potpunosti zavisilo od sila Prirode i od tvrdnji o zajedničkom poreklu; sam čovek nije dodavao ništa onome što je Priroda načinila od njega. Ali, sada bi neki

moćni pojedinci počeli da traže saradnju određenog broja drugih radi nekog zajedničkog poduhvata, a pamćenje tog zajedničkog interesa dovelo bi do stvaranja društvene grupe. Tek se u trećoj pod-rasi – po imenu Tolteci - taj društveni oblik života trajno ustalio. Zato se za taj narod može reći da su uspostavili prvi društveni sistem i rudimentarni sistem države. Vođstvo ili upravljanje tim zajednicama se prenosilo sa jedne generacije na drugu i ono što je dotad živelo samo u pamćenju savremenika, sada se prenosilo sa oca na sina: od čitave generacije se tražilo da pamti dela svojih predaka. Sada su čak i buduće generacije živele u tom odrazu uvažavanja koji je predstavljao sumu svega što su bili postigli njihovi preci.

Da bi se ovo ispravno razumelo, moramo objasniti da su u vreme o kojem sad govorimo ljudi još uvek imali moć da uliju svoje talente u svoje naslednike, jer se njihovo obrazovanje – kao što smo videli – sastojalo prevashodno od obuhvatnih slika života koje su im bile predstavljane, a posledica takvog poučavanja bila je da je lična snaga prelazila sa učitelja na učenika; nije bio zadatak učitelja da izoštrava inteligenciju učenika – bio je to mnogo „instruktivnija“ vrsta poučavanja. A posledica tog sistema podučavanja bila je da su se očeve sposobnosti, u najvećem broju slučajeva, prelivale i na sina. Zahvaljujući takvim okolnostima, tokom treće pod-rase lično iskustvo je postajalo sve važnije i važnije. Kad bi se u to vreme neka grupa

ljudi odvojila od neke druge, oni bi sa sobom poneli određena živa sećanja o tome šta su doživeli u svom starom domu i to im je služilo kao pomoć da osnuju novo naselje. A ipak, istovremeno, oni su bili sposobni da se sete nečega što im se baš nije potpuno sviđalo i u tom pogledu bi sada pokušali da uvedu neku novu crtu koja bi vodila poboljšanju. Na taj način bi svako novo naselje u određenoj meri predstavljalo napredak u odnosu na staro, a te inovacije su, naravno, imitirali i drugi. Zahvaljujući tome je treća pod-rasa počela da vodi napredan društveni život o kojem čitamo u teozofskoj literaturi.

Lična iskustva koja su tako zapamćena naišla su na podršku među onima koji su primili inicijaciju u večne zakone duhovne evolucije. I sami moćni vladari su postali Inicijati, kako bi u potpunosti razvili svoje lične sposobnosti, jer jedino kada čovek u potpunosti ispolji lične sposobnosti, on može da postepeno postane podoban za inicijaciju. Ali najpre on mora da razvije svoje moći odozdo naviše, kako bi mu potom sa visine moglo biti podareno prosvetljenje. Na taj način su kraljevi-Inicijati i vođe naroda došli na vlast među Atlantidanima. A ogromna sila njihove moći izazivala je najdublje uvažavanje svih. U tome, međutim, leži i osnovni uzrok njihovog opadanja i propasti.

Razvoj pamćenja doveo je do preobilja snage ličnosti; čovek je počeo da žudi za uvažavanjem čisto zarad svoje prekomerne moći. Uistinu, što mu je veće obilje

moći bilo na raspolaganju, to je bio skloniji da je koristi da udovolji sebi, a ponos koji je sada razvio uskoro se ispoljio kao crta izražene ambicije. Počela je zloupotreba moći.

Ako uzmemo u obzir sve što su Atlantidani bili u stanju da urade zahvaljujući svojoj moći nad životnom silom, lako će nam biti da uvidimo koliko su katastrofalni rezultati takvih zloupotreba morali da budu.

Bezgranične moći kojima se Priroda pokoravala mogle su se tako staviti u službu čisto lične želje; a tokom četvrte pod-rase takve slobode su dostigle najviši stupanj. Pripadnici te rase počeli su da primenjuju svoju moć za račun svake svoje sebične želje, i čineći to, doveli su do propasti upravo tih moći. Jer njihovo proizvoljno delovanje se može uporediti sa osobom čija stopala nastoje da se pokrenu napred, dok je gornji teo dela izgleda rešen da ide nazad. Jedini mogući način da se izbegnu ti štetni rezultati bio je da se u čoveku razvije jedan viši kvalitet, a to je bila moć mišljenja, jer se moć da se logički misli suprotstavlja egocentričnom ličnom interesu, a ta moć logičkog mišljenja javila se kod (izvornih) Semita - naroda pete pod-rase.

Sada su ljudi počeli da prevazilaze puko pamćenje prošlih stvari: jer su došli dotle da su jedni sa drugima upoređivali svoja različita iskustva i tako je nastala moć rasuđivanja, a želje i žudnje su morale da se potčine propisima. Ljudi su počeli da kalkulišu i

kombinuju; stekli su naviku da sređuju svoje misli. Tamo gde su, u prošlim vremenima, naprosto sledili svoje sklonosti, sada bi zastali da ispitaju da li je stvar koja je poželjna takođe i stvar koja bi se mogla smatrati preporučljivom; dakle, tamo gde bi pojedinac četvrte pod-rase išao svojim putem u čistom uživanju u svojim sklonostima, čovek pete pod-rase pokazivao je sklonost da obrati pažnju na jedan unutrašnji glas, a taj unutrašnji glas je nešto što guši žudnje, čak i ako nije u stanju da poništi ljudsku sebičnost.

Može se reći da je peta pod-rasa na taj način prebacila delovanje na jedan drugi nivo, jer ga je učinila zavisnim od unutrašnjeg čoveka; pošto je čovek prisiljen da se konsultuje „sa samim sobom“ u pogledu toga šta treba da uradi, a šta da ne uradi.

Ali, koliko je dobijeno sticanjem unutrašnje sposobnosti da se misli, toliko je izgubljeno na drugoj strani - bar što se tiče spoljašnjeg sveta - i čovek više nije imao svoju nekadašnju kontrolu nad silama Prirode. Jer, dok sposobnost da se kombinuju misli može da ostvari kontrolu nad silama mineralnog sveta, ona nije u stanju da kontoliše životnu silu, tako da je peta rasa stekla moć mišljenja nauštrb svog vladanja silom samog života.

Pa ipak je upravo taj gubitak dao podsticaj nastavku napretka ljudske rase, jer ma koliko da su samouvažavanje i sebičnost mogli da narastu u budućnosti, uvek je pri ruci bilo mišljenje - mišljenje koje je delo-

valo iznutra - koje, pošto nije moglo da po volji izdaje naredbe Prirodi, nije bilo u stanju ni da prouzrokuje uništenje onako kako je to ona ranija i zloupotrebljena moć mogla. Baš zbog toga su najnadareniji pripadnici te pete pod-rase bili odabrani da nadžive pad četvrte korenske rase i da formiraju jezgro pete, Arijevske korenske rase, čiji je zadatak bio da razvije sposobnost mišljenja i sve što uz nju ide.

Šesta pod-rasa, poznata kao Akađani, razvila je moć mišljenja u daleko većoj meri; a ono što ju je razlikovalo od izvornih Semita, bilo je što su njene sposobnosti u tom pogledu bile daleko većeg opsega. Videli smo da je razvoj moći mišljenja zauzdao ličnu ambiciju i okončao razorne poremećaje koji su nastali usled proizvoljnog delovanja ranijih rasa; pa ipak ta moć mišljenja nije u stvari iskorenila takve ambicije. Sad, u početku su izvorni Semiti uredili svoje lične odnose u skladu sa sposobnošću mišljenja koju su stekli; umesto puke strasti i želje oni su primenjivali svoju „bistrinu“. Nastupile su neočekivane promene životnih uslova. Ranije rase su se zadovoljavale da kao svoje lidere priznaju one koji bi se često istakli delima koja su se urezala u sećanje naroda ili koji su mogli da se osvrnu na život bogat sećanjima. Ali, sada su lovorikama ovenčani oni koji su bili bistri - i plodovi dobro usmerenog mišljenja prevladali su nad pukom sposobnošću pamćenja.

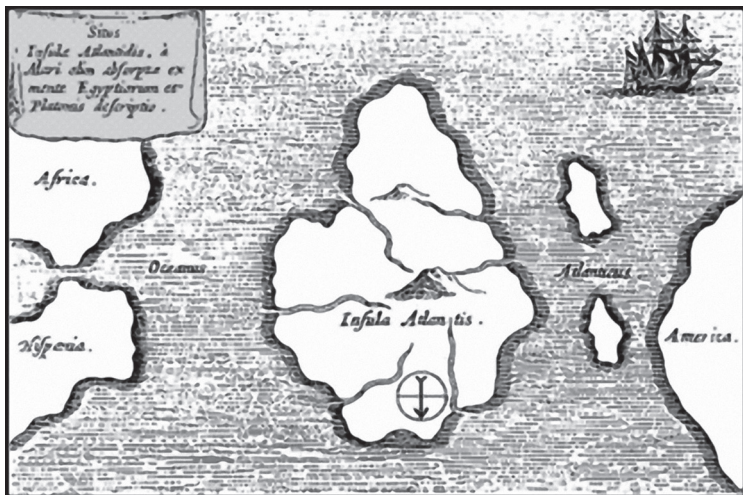
Sve dok je pamćenje prevladavalo, ljudi su bili potčinjeni njegovom uticaju i radili su tako sve dok se ne bi pokazalo da je to nekorisno; i sve dotle - dok potreba za promenom ne bi postala neizbežna - niko se ne bi pokrenuo i razrešio neku dilemu podstičući odstupanje od rutine. Ali, sa uticajem sposobnosti mišljenja, došla je takođe i želja za novinom i promenom. Svako je želeo da postigne ono što bi ga njegova bistrina mogla podstaknuti da preduzme, pa je stanje nestabilnosti počelo da odlikuje napredak pete pod-rase, da bi na kraju šesta pod-rasa zaključila da je nužno da formuliše određena opšta pravila kako bi ograničila samovoljno razmišljanje pojedinaca. Sad, slava treće pod-rase počivala je na zajedničkom sećanju koje je donelo red i sklad. Ali, u šestoj pod-rasi red je morao da bude nametnut smišljenim propisima, pa tako vidimo da zakon i propisi potiču iz perioda vladavine Akađana. Ali, opet moramo da imamo na umu da su se pripadnici treće pod-rase odvajali od drugih jedino kada bi u određenoj meri bili izgurani van zajednice, zato što su se prisećali da određene okolnosti nisu činile da se osećaju ugodno ili zadovoljno; u šestoj pod-rasi je, međutim, to suštinski drugačije. Jer kalkulišuće razmišljanje je želelo novinu radi novine i stremilo je stalno novim poduhvatima i formiranje novih kolonija. I zato se Akađani smatraju najpreduzimljivijim narodom i izrazito dobrim kolonistima. Trgovina je posebno

prilagođena kako bi gajila rastuću moć mišljenja i delovala kao stimulans u jačanju njihove sposobnosti rasuđivanja.

Što se tiče sedme pod-rase, Mongola, sposobnost mišljenja je kod njih takođe bila razvijena. Ali kod njih su karakteristike prethodnih pod-rasa, a posebno četvrte, bile upadljivije izražene nego kod šeste pod-rase. Mongoli su bili verni smislu pamćenja pa su zato postali ubeđeni da ono što je staro mora takođe biti i najpametnije – da je u stanju da prevlada nasuprot svoj sposobnosti mišljenja. Oni više nisu posedovali moć nad životnom silom, pa ipak je ta sposobnost mišljenja koju su oni uspeali da razviju imala nešto slično prirodnoj moći koja leži u životnoj sili; pa iako su izgubili sam taj dar, i dalje su se držali detinjeg verovanja u direktno funkcionisanje te sile. To je, uistinu, postalo njihovo božanstvo i sve što su smatrali da treba da učine bilo je činjeno u službi toga – njihovog Boga. Zato su svojim susedima oni izgledali kao da su zaista obdareni tim tajnim darom, a i oni sami su se, uistinu, predali toj misli sa nekom vrstom slepog poverenja. Njihovi potomci u Aziji – i nekim delovima Evrope – pokazivali su i još uvek nastavljaju da pokazuju te osobenosti. Tek kad je sposobnost mišljenja dobila novi podsticaj – onaj za koji ima da zahvali petoj korenskoj rasi – bilo je moguće shvatiti sve što bi ona mogla da postigne. Četvrta rasa je mišljenje mogla da koristi jedino u onoj meri u kojoj

je dar pamćenja to činio mogućim. Ali, petoj rasi je ostalo da dosegne životne uslove u kojima će se sposobnost mišljenja pokazati najkorisnijom.

Mapa Atlantide koju je u knjizi *Mundus Subterraneus* (Amsterdam 1655) objavio Atanasije Kirher. Na mapi se jasno vidi da je položaj Atlantide bio usred današnjeg Atlantskog okeana. Mapa je orijentisana tako da je jug na vrhu.

Poglavlje II

PRELAZAK SA ČETVRTE NA PETU KORENSKU RASU

Naredna saopštenja tiču se prelaska sa četvrte Atlantidanske korenske rase na petu, ili Arijevce, kojoj pripada današnje čovečanstvo. Pravu predstavu o tim stvarima mogu steći samo oni koji su u stanju da pojme ideju evolucije u njenom potpunom značenju i tako proniknu u njen veliki značaj.

Sve što znamo o sebi je u procesu evolucije, pa zato moramo da shvatimo da su karakteristike ove, naše Pete korenske rase čovečanstva, koja se u potpunosti oslanja na korišćenje ideja, na misao – bile tek postupno razvijene. Uistinu, ovoj rasi je namenjeno da moć mišljenja dovede, polako ali sigurno, do najpotpunijeg savršenstva.

U današnje vreme, čovek rešava (u mislima) da uradi određenu stvar i on sprovodi svoju odluku u delo, kao posledicu onoga što je bilo u njegovim sopstvenim mislima. Ali, što se tiče Atlantidana, sposobnost

da to urade bila je tek u pripremi – da tako kažemo: na njih nisu uticale njihove sopstvene misli, već misli razvijenijih Bića, koja su prožimala njihovu volju i uticala na nju, vodeći ih u izvesnoj meri spolja. Sva-ko ko može da se navikne na tu misao koja se tiče čovekove evolucije i ko je takođe spreman da prizna činjenicu da je čovek u tom prvobitnom periodu bio potpuno drugačije konstituisano biće nego što je to danas, moći će da u svojoj imaginaciji otprati uspon koji se odigrao od vremena tih sasvim drugačijih bića koja smo pomenuli. Taj proces evolucije zahtevao je ogromne periode vremena, i njega ćemo sada razmotriti.

Sve što je bilo rečeno u pogledu četvrte, ili Atlantiđanske korenske rase, odnosi se podjednako na veliku masu čovečanstva, koja je bila vođena ljudima čije su sposobnosti daleko prevazilazile sposobnosti masa.

Mudrost, kao i moći koje su posedovale te vođe, nisu potekli od nekakvog zemaljskog oblika obrazovanja, nego su ih njima podučavala viša bića koja nisu direktno povezana sa ovom zemljom. Bilo je zato prirodno što su mase na svoje vođe gledale kao da su bića superiorne vrste, zapravo – kao na „glasnike Bogova“. Jer ni organi ni ljudska čula ni ljudski razum nikad ne bi bili u stanju da postignu ono što su te vođe bile u stanju da urade. Tako je došlo do toga da su ti „glasnici Bogova“ obožavani, njihove zapovesti prihvatane - a njihova uputstva savesno sprovedena.

Pod vođstvom tih superiornih bića čovečanstvo je obučeno veštinama umetnosti i zanata, učeći se takođe kako da konstruiše oruđa koja su mu bila potrebna. Povremeno bi i Glasnici davali neophodne instrukcije, ali su za taj posao takođe pripremali i druge, birajući učitelje među onima koji su bili najnapredniji.

Za te vođe se pričalo da imaju „vezu sa Bogovima“, koji su lično inicirali svoje izaslanike u način na koji ljudska rasa treba da se razvije. A to je bilo ovako: te inicijacije su se odvijale na mestima nepoznatim masama i tu su lideri ostvarivali svoje „odnose sa Bogovima“. Ti centri inicijacije su se zvali Hramovima misterija i iz njih su dolazile sve zapovesti upućene ljudskoj rasi.

Ali, ono što se zaista dešavalo u Hramovima misterija većini ljudi ne bi bilo razumljivo, niti su oni bili u stanju da razumeju namere svojih vođa u tom pogledu. Jer, velike mase čovečanstva bile su zasad sposobne da razumeju samo ono što bi se odigralo pred njihovim spoljašnjim i fizičkim čulima i na ovom svetu – a nisu bile u stanju da razumeju te stvari koje su, radi njihovog sopstvenog spasenja, bile upućivane iz tih viših sfera. I zbog toga, sva učenja koja su iznosile vođe morala su da budu prilagođena i predstavljena u obliku koji nije ličio na objave iz natčulnog sveta. A i jezik kojim su govorili bogovi kad su komunicirali sa svojim Glasnicima u Misterijama nije bio običan jezik, dok i sami oblici u kojima bi bogovi povreme-

no obelodanjivali svoje prisustvo nisu bili nalik ni na kakve oblike poznate na zemlji. U tim trenucima bi se oni pojavili kao „oblaci vatre“, pošto jedino čovek može da uzme ljudski oblik, a bića čije sposobnosti prevazilaze ljudske moraju da uzimaju oblike nepoznate među oblicima na zemlji.

Ti Glasnici su bili u stanju da primaju takva saopštenja zato što su sami bili savršeniji od ostalih svojih sunarodnika. Oni su već prošli kroz te razne stupnjeve evolucije koji su većinu ljudske rase tek čekali i samo po jednoj stvari su pripadali čovečanstvu svog vremena – bili su u stanju da uzmu ljudski oblik. Da, osobine njihovih duša i duha bile su nadljudske; oni su, uistinu, bili dualna bića, pošto su imali u sebi nešto i od Boga i od čoveka. Možemo ih čak zvati višim Duhovima, koji su poprimili ljudski oblik da bi pomogli čoveku na njegovom zemaljskom putovanju, ali njihov pravi dom nije bio na ovoj zemlji. Ta bića su vodila ljudsku rasu, ne objašnjavajući konkretno razloge za svoje postupke jer je sve do pete pod-rase, izvornih Semita, čovečanstvo bilo lišeno svake moći koja bi mu omogućila da razume bilo koji od tih razloga, a treba da imamo u vidu da je sticanje bilo kakve sposobnosti te vrste postalo moguće tek kad je peta pod-rasa počela da se razvija, pa je čak i tada njen rast bio spor i postepen. Čak su i kasnije pod-rase Atlantidana pokazivale sasvim malo sposobnosti da razumeju, a i tada samo nepotpuno, osnovne principe svojih Vođa. Možemo zato da

kažemo da su njihove ideje (kao i zakoni, na koje smo ukazali kada smo pomenuli njihov sistem vladavine) poticale pre od jednog instinktivnog osećaja nego od bilo kakvog jasnog i određenog oblika misli.

Glavne vođe pete pod-rase Atlantidana su postepeno pripremile svoje štićenike kako bi kasnije, nakon što je način života koji je uspostavljen u atlantiđanska vremena počeo da se zloupotrebljava, mogli da počnu iznova i u potpunosti uredi svoje živote u skladu sa sposobnošću razmišljanja. Sad moramo da sebi predstavimo da je krajem perioda Atlantidana na Zemlji bilo raznih grupa čovekolikih bića: na prvom mestu, tu su bili „Glasnici Bogova“, čiji je duhovni razvoj daleko nadmašivao razvoj osnovne mase čovečanstva; i oni su poučavali duhovnoj mudrosti i činili bogolika dela. Drugo, postojala je velika masa čija je moć mišljenja još uvek bila tupa, iako su ti ljudi posedovali određene prirodne sposobnosti koje je današnji čovek izgubio. I treće, postojala je jedna mala grupa čija je moć mišljenja bila razvijena.

Kako im je inteligencija rasla, članovi te male grupe su izgubili pomenute prirodne darove; ali, sa druge strane, oni su stekli sposobnost da promišljeno uvažavaju principe koji su im obelodanjeni zahvaljujući pomoći koju su im pružili pomenuti „Glasnici“, pa su sada bili u stanju da sami sebe vode.

Među tim najspobnijim članovima te treće grupe su Manui (to je ime pod kojim su te glavne vođe po-

znate u teozofskoj literaturi) izabrali najsposobnije da bi formirali novu rasu, a ti najsposobniji su odabrani među pripadnicima pete pod-rase. Što se tiče sposobnosti mišljenja šeste i sedme pod-rase, ona je u njihovom slučaju, da tako kažemo, u određenoj meri skrenula na sporedan kolosek – i nije više dopuštala da se razvije na najkorisniji način. Ali sada je bilo potrebno da se najizvrsnije osobine koje su karakterisale najbolji tip ljudi upotrebe u punoj meri i to je učinjeno kad je vođa tih najsposobnijih odveo tu malu grupu na jedno izdvojeno mesto – koje se nalazilo u Srednjoj Aziji – i tako prekinuo sve njihove kontakte sa onima koji su bili manje napredni ili su zastranili. Manuov cilj je bio da obuči tu grupu do stepena kada će, zahvaljujući svojoj urođenoj duševnoj snazi i moći razmišljanja, oni sami uvažiti te principe čiji su smisao sve do sad tek instinktivno osećali, ne prepoznajući još uvek potpuno način na koji su dosad bili vođeni. Ali, sada je trebalo da postanu svesni tih božanskih sila koje su dosad sledili nesvesno – slepo. Do tada su bogovi vodili čovečanstvo koristeći svoje „Glasnike“, ali će sada ljudi saznati za postojanje tih Duhovnih Bića – i postati i sami instrumenti božanske promisli.

Došao je sudbonosni i odlučni trenutak za tu malu grupu izolovanih ljudi. Njihov božanski vođa stao je pred njih u ljudskom obliku. Do tada je i on, i drugi koji su zauzimali takav položaj, donosio odluke i izdavao naloge šta treba a šta ne treba raditi, a ljudi

su dobijali instrukcije o tim stvarima koje su zahvaljujući svojim čulima bili u stanju da razumeju. Oni su maglovito osećali božanski poredak vlasti koje usmeravaju kretanja u svetu; zaista, njihova sopstvena dela dovela su ih dotle da osete taj suštinski uzrok, a ipak nisu imali jasnu predstavu o tim stvarima.

Međutim, sada im se njihov vođa obraćao na potpuno nov način; on im je govorio da su nevidljive sile uvek vodile one koji su vidljivo stajali pred njima – da su i oni sami sluge tih nevidljivih moći i da je njihova dužnost da sprovode zakone koje su postavila ta moćna, iako nevidljiva bića. Tako je čovek mogao da čuje za ono što je natprirodno i božansko; i da takođe čuje da je ono što je nevidljivo i duhovno tvorac i održavalac svega što je vidljivo i telesno. Dosad su gledali u njega sa strahopoštovanjem; on je bio njihov vidljivi „Glasnik“, njihov nadljudski Inicijator i on je bio taj ko im je govorio šta da rade, a šta da ne rade. Ali, sada im je on ukazao visoko poverenje, pošto im je on – „Glasnik Bogova“ – sad govorio o samim tim bogovima. Moćnim rečima im je stalno iznova utuđljivao ono što je hteo da kaže: „Dosada ste videli one koji su vas vodili, ali postoje druge vođe koje ne vidite. Poštujte zakone Boga kojeg ne možete da vidite; i slušajte Onoga čiji lik ne možete da zamislite.“

I tako je iz usta tog velikog vođe došla najnovija i najuzvišenija zapovest, koja naređuje da sve zasluge

treba pridati Bogu čija se slika ne može reprodukovati, a odjek te prvobitne zapovesti koja je data petoj rasi čovečanstva se može pratiti u Starom zavetu –

„Ne pravite lika Gospoda vašeg Boga, niti onoga što je na nebu ili na zemlji, ili u vodama ispod zemlje.“
(Izlazak, 20:31)

Bilo je i drugih „Glasnika“ koji su pomagali Manuu, ili glavnom vođi, i koji su sprovodili njegove naloge u različitim oblastima života, radeći tako u saglasnosti sa njim na unapređenju evolucije te nove rase. A važna stvar je bila što je sada čitav život trebalo da se vodi u skladu sa tom novom zamišlju, zasnovanom, takoreći, na božanskoj upravi. Čovekove misli su, u svim stvarima, trebale da se od vidljivog usmere na oslanjanje na nevidljivo. Život je određen silama Prirode, a ljudski život zavisi od smene dana i noći, zime i leta, sunca i kiše. A sad su ljudi učeni da prepoznaju vezu koja postoji između tih uticaja, tih nevidljivih (božanskih) sila i vidljivih činjenica; trebalo je da budu naučeni načinu na koji bi mogli da uredе svoj život kako bi bili u skladu sa tim nevidljivim silama. Uistinu, svo učenje i rad trebalo je sada da se sprovode na način koji će se usaglasiti sa tom novom koncepcijom života.

U kretanju zvezda i vremenskim prilikama čovek je sada naučen da čita božanske naloge bogova – emanaciju njihove božanske mudrosti; i u tom smislu su poučavane i astronomija i meteorologija. Sav rad – sav društveni život – bio je uređen u tom pravcu, kako

bi se potpuno uskladio sa božanskim i mudrim pravilima života.

Ljudski životi usmereni su u skladu sa božanskim zapovestima, kao što je božanska misao nalažena u kretanju zvezda i promenama vremena, pa su ljudi bogovima nudili žrtve, kako bi ljudski naponi mogli da se usklade sa njihovim božanskim zapovestima.

Manuova želja je bila da sve što se tiče ljudskog života usmeri u te više svetove. Sva ljudska dela – sve institucije – trebalo je da poprime religiozni karakter, a za ispunjenje tog zadatka je posebno izabrana peta rasa. Ona je trebalo da nauči kako da se osloni na sopstveno razmišljanje kako bi dobila vođstvo – a da istovremeno postane potpuno svesna da je za čoveka čist blagoslov ako se stavi u službu tih viših sila. Čovek je trebalo da koristi svoju sposobnost mišljenja, ali je to trebalo da bude sakralizovano tako što će biti usmereno ka onom što je božansko.

Do ispravnog razumevanja onoga što se odigralo u to vreme možemo doći tek kad uzmemo u obzir da je evolucija sposobnosti mišljenja, koja je započela sa petom atlantidanskom pod-rasom, donela još nešto sa sobom. Čovečanstvo je došlo u posed određenih znanja i sposobnosti koje nisu imale direktne veze sa onim što bi se moglo smatrati Manuovim specifičnim zadatkom, a istovremeno je tom znanju i tim sposobnostima nedostajao bilo kakav religiozni karakter. Uistinu, način na koji je čovek stekao to znanje

i sposobnosti mogao je jedino da ga dovede do toga da zamišlja da oni služe isključivo njegovom ličnom zadovoljstvu i da su namenjeni da služe njegovim privatnim ciljevima.*

Postojalo je, na primer, znanje koje se odnosi na vatru i njenu službu čoveku. U prvom periodu Atlantidana vatra nije bila potrebna, zato što je sam čovek još uvek imao moć nad životnom silom i mogao je da je upotrebi u svojoj službi. Ali, kako je vreme odmicalo, on je sve manje mogao da koristi tu silu i zbog toga je sve više zavisio od oruđa i alata koje je sad morao da izmišlja i pravi od takozvanog beživotnog materijala. I zbog toga se okrenuo vatri da mu pomogne. I tako je, uistinu, bilo i u pogledu drugih sila Prirode. Vidimo, dakle, da je čovek naučio da koristi sile Prirode dok još nije bio svestan njihovog božanskog porekla; i bilo je odlučeno da tako treba da bude. Jer – od početka – čovek nije trebalo da bude primoravan da pripisuje božansko poreklo stvarima koje ga je njegova sposobnost mišljenja u razvoju navodila da koristi; on je to trebalo da učini kao nezavisan ishod svog mišljenja, pa je Manuova želja bila usredsređena na to da dovede tu rasu do jednog nivoa na kojem bi čovek mogao nezavisno – i to, usled unutrašnje nužnosti – da uspostavi vezu između tih stvari

---

* Zasad se u pogledu pomenutog znanja i sposobnosti ne može otkriti ništa više. Zato će deo Akašičkog zapisa biti prećutan.

i božanskog providenja. Ljudima je, u stvari, bilo dopušteno da biraju između toga da znanje koje su stekli upotrebe u čisto lične svrhe, ili u svrhe religije, u službi višim svetovima. Tako da je, dok je ranije čovek bio obavezan da gleda na sebe kao na pripadnika jednog sveta vođenog božanskim, pa su otuda, na primer, životne sile tekle prema njemu a da on nije o tome uopšte morao da razmišlja, sada je on takođe mogao i da iskoristi iste te sile Prirode – a da ne usmeri svoje misli ka božanskom.

Nisu svi ljudi bili dovoljno razvijeni da bi bili dorasli okolnostima koje su tako nastale; samo ona nekolicina koje je Manu okupio oko sebe bili su tome dorasli, a iz tog malog ostatka je Manu opet odabrao, takoreći, klicu – da formira novu rasu. Potom se sa tim jezgrom povukao, kako bi se oni mogli dalje razvijati, dok su ostali ostavljeni da se pomešaju sa ostatkom čovečanstva. I može se reći da je sve što se može nazvati stvarnim napretkom Pete rase – sve do dana današnjeg - započelo od te šačice ljudskih bića, koje je konačno izabrao Manu. I ovde se mogu naći razlozi za dve karakteristike koje odlikuju čitav evolucionarni trend Pete korenske rase: jedna se sastoji u činjenici da često srećemo osobe koje su već u detinjstvu prožete mislima o božanskim svetovima – osobe čije su duše ispunjene najuzvišenijim idejama, a druga u činjenici da imamo one koji misle jedino o ličnom interesu – da stave sve i svakog u službu svojih ličnih želja.

Ta mala odabrana družina ostala je sa Manuom sve dok nije dovoljno ojačala da bude u stanju da nastavi dalje i prenese učenje raznim ljudima, od kojih su mnogi bili ostaci ranijih rasa, a taj novi duh je, prirodno, poprimio raznovrsne karakteristike, upijajući osobine koje su se razvile u brojnim područjima i među raznim narodima. Zato su uskoro stare i nazadne specifičnosti karaktera obojile učenje koje su Manuovi glasnici preneli u daleke krajeve sveta i na taj način su se pojavili novi oblici kulture i civilizacije.

Najtalentovaniji Manuovi učenici su bili odabrani i po stepenima inicirani u tajne koje su proisticale iz njegove božanske mudrosti kako bi mogli da postanu instruktori ostalima, a to je dovelo do toga da bude uveden nov oblik inicijacije, pored onoga koji je već saopšten „Glasnicima Bogova“. Ti novi primaoci su bili oni koji su svoju sposobnost mišljenja razvili na način uobičajen za ovaj svet i za druga ljudska bića; međutim, to je samo po sebi bilo nešto novo, pošto nijedan od ranijih Glasnika Bogova – čak ni sam Manu – to nije postigao. Njihova evolucija je potekla od viših svetova i oni su primenili svoju transcendentalnu mudrost na zemaljska pitanja: ono što su oni podarili čoveku bio je „Dar Odozgo“. Pre sredine atlantičanskog perioda ljudi nisu bili na nivou na kojem bi mogli da razumeju Manuove božanske naloge. Ali, u vreme o kojem sada govorimo, ljudi su taj nivo dostigli

i zemaljska misao će se sada uzdići do razumevanja božanskog.

Dakle, sada su se ljudski Inicijati pridružili nadljudskim. To je značilo važnu promenu u evoluciji ljudske rase, zato što prvi Atlantidani nisu imali izbor niti da prepoznaju, niti da prenebregnu poruke svojih vođa, božanskih Glasnika; ono što su oni činili bilo je nameštano kao čin iz viših sfera i zato je nosilo pečat božanskog porekla. Glasnici Atlantidana su - zahvaljujući svojim sopstvenim moćima – bili sveta bića, okružena slavom koju im je ta moć davala. Sa spoljašnje tačke gledišta, ljudski Inicijati iz kasnijih vremena bili su ljudi koji su živeli među ljudima, iako su ostali povezani sa višim svetovima i bili posvećeni u otkrovenja i vizije koje su obelodanjene „Glasnicima Bogova“. Samo u izuzetnim prilikama i u slučajevima vrhunске nužnosti oni su pribegavali korišćenju posebnih moći koje su im podarili njihove starešine. U takvim prilikama, međutim, oni bi izvodili dela koja čovek nije mogao da objasni nikakvim poznatim zakonima, za koja se – s pravom – smatralo da su čudesna.

Krajnji cilj sveg tog podučavanja bio je da postavi čoveka na sopstvene noge i da potpuno razvije njegovu sposobnost mišljenja. U današnje vreme, ljudski Inicijati su posrednici između ljudi i viših moći i jedino inicijacija može da dovede do uspostavljanja odnosa sa Glasnicima Bogova. Ljudski Inicijati – sveti ljudi – postali su vođe čovečanstva od početka Pete

korenske rase pa nadalje. Veliki sveštenici-kraljevi praistorijskih vremena, o kojima istorija ne zna ništa, ali o kojima svedoče mitovi svih doba, pripadaju tom krugu Inicijata. Ali vrhunski Glasnici Bogova se sada sve više i više povlače od kontakata sa našom rasom, prepuštajući vođstvo tim ljudskim Inicijatima (pa ipak su uvek pri ruci kad su njihov savet i delovanje neophodni), jer da čovek nije bio primoran da se oslanja na sopstvenu inicijativu, on nikad ne bi mogao da slobodno koristi svoju sposobnost razmišljanja.

Ovaj svet je potčinjen božanskom vođstvu, pa ipak čovek nije prisiljen da to prizna – on to treba da uradi sopstvenom voljom; kad prihvati tu činjenicu, pošto vidi i razume da je tako, i kad postane sposoban za to, Inicijati mu otkrivaju svoju tajnu, korak po korak. Jer to se nikako ne može učiniti odjednom; uistinu, čitava evolucija Pete korenske rase je postupno kretanje putem koji vodi ka tom krajnjem cilju.

Prvi Manu je vodio svoju malu družinu sam, onako kako bi vodio decu. Nakon toga, svo vođstvo je prešlo na ljudske Inicijate.

Ljudski napredak u današnje vreme još uvek je mešavina svesnih i nesvesnih ljudskih dela i misli. Tek pred kraj Pete korenske rase, i kad šesta i sedma pod-rasa budu dale dovoljan broj ljudi sposobnih da prime pravo znanje, najveći od Inicijata će moći da se otkrije čovečanstvu. Tada će taj ljudski Inicijat preuzeti vrhovno vođstvo, kao što je to uradio Manu na kraju Četvr-

te korenske rase. Obrazovanje Pete korenske rase se, zbog toga, sprovodi tako da većina čovečanstva bude u stanju da sledi ljudskog Manua – i da to čini sopstvenom voljom – baš kao što je semenska rasa naše Pete korenske rase sledila Manua koji je bio božanski.

Lemurija prema tamilskom mističnom predanju povezuje Madagaskar, Južnu Indiju i Australiju (rasprostrući se preko većeg dela Indijskog okeana).

Poglavlje III

LEMURIJANSKA RASA

Deo Akaša zapisa koje ćemo sada saopštiti tiče se veoma davnog perioda ljudske evolucije, koji je prethodio vremenima o kojima smo već ispričali. On se bavi Trećom ljudskom korenskom rasom, koja je, kako nam govori teozofska literatura, naseljavala kontinent Lemuriju.

Prema tim knjigama, taj kontinent se nalazio na jugu od Azije i protezao se od Cejlona do Madagaskara; obuhvatao je i današnju Južnu Aziju, kao i delove Afrike.

Iako se dešifrovanju Akaša zapisa pristupilo krajnje savesno, istovremeno se mora jasno razumeti da ovim saopštenjima ne treba pripisivati ništa što je dogmatske prirode.

Po strani od činjenice da nije lako čitati o stvarima i događajima koji su se odigrali u vreme tako udaljeno od današnjice, postoji dodatna i gotovo nepremostiva teškoća da se ono što je viđeno prevedu na

moderan jezik. Informaciju o tome koji je to vremenski period bio moraćemo da ostavimo za kasnije, pošto će se to bolje razumeti kad čitav period Lemurije, kao i naše Pete korenske rase, bude praćen do današnjeg dana.

Ova saopštenja će nesumnjivo iznenaditi čak i okultiste - koji će ih sada pročitati možda po prvi put, iako, možda reč „iznenađenje“ teško može biti odgovarajuća - i, uistinu, ovakva saopštenja se mogu objaviti tek nakon veoma pomnog preispitivanja.

Četvrtoj, ili Atlantidanskoj korenskoj rasi prethodila je takozvana Lemurijanska rasa, i dok je evolucija te rase još bila u toku, odigravale su se stvari od krajnje značaja za samu Zemlju i njeno čovečanstvo.

Počecemo tako što ćemo opisati neke karakteristike te korenske rase, pre nego što pređemo na događaje. Ako uzmemo tu rasu kao celinu, njeno pamćenje još uvek nije bilo potpuno razvijeno. Ljudi su mogli da zamisle „slike“ i stvari i zbivanja, ali tako zamišljene slike nisu bile trajne, pa oni, zato, nisu imali jezik u pravom smislu te reči. Sve što su mogli u tom pogledu da urade jeste da izgovaraju zvukove - zvukove slične glasu Prirode, koji su izražavali njihova osećanja radosti, zadovoljstva, bola i tako dalje, ali to nije imalo odnos prema spoljašnjim predmetima.

Pa ipak je njihova imaginacija bila obdarena jednom potpuno drugačijom moći od one koja je karakterisala čovekovu imaginaciju kasnijeg doba, jer

su oni tu moć mogli da primene na svoje okruženje, a njeni efekti su mogli da utiču i na ljude, životinje i biljke, kao i na nežive objekte. Na taj način je Lemurijancima bilo moguće da komuniciraju sa svojim sunarodnicima bez potrebe za govorom, pošto se ta komunikacija odvijala, zapravo, kao neka vrsta „čitanja misli“.

Lemurijanac je crpeo moć svoje imaginacije iz onog što je bilo neposredno oko njega: ona je izbijala iz moći rasta koja izvire iz biljaka, iz životne sile skrivene u životinjama, i na taj način je on razumeo interakcije i kretanje i biljaka i životinja. Štaviše, on je takođe upio fizičke i hemijske sile inherentne neživim stvarima, pa ako bi pozeleo da gradi, nije morao da razmišlja koliko bi težinu, recimo, mogla da izdrži grana drveta ili neki veliki kamen, jer je trebalo samo da „pogleda“ neku stvar pa da zna koliko težinu može da izdrži.

Na taj način je Lemurijanac bio u stanju da gradi i podiže zdanja ne pribegavajući nikakvom graditeljskom znanju, jer mu je apsolutno oslanjanje na sopstvenu instinktivnu imaginaciju bilo dovoljno da reši stvari.

Lemurijanac je takođe imao moć da kontroliše sopstveno telo u veoma izuzetnom stepenu. On je mogao, na primer, ako je bilo potrebno da učvrsti svoju ruku pukom primenom svoje volje; uistinu, mogao je da podiže ogromne težine samo primenom snage volje, i u istom stepenu u kojem su kasniji Atlantidani bili ob-

dareni kontrolom životne sile, Lemurijanci su bili majstori kad se tiče snage volje. Za Lemurijanca se, zaista, može reći da je bio čarobnjak kad se radi o običnim aktivnostima ljudskog života, mada se ovde izraz „čarobnjak“ ne sme pogrešno protumačiti.

Sad, volja - moć „imaginacije“ – to je bio baš onaj kvalitet koji je Lemurijancima bilo suđeno da razviju. Obrazovanje njihove dece bilo je usmereno na to. Momci su bili „čeličeni“ do samih granica izdržljivosti: morali su da se suočavaju sa opasnostima; da trpe bol; izvode hrabre podvige - a oni koji nisu mogli da podnesu mučenje, ili koji nisu mogli da se suoče sa opasnošću, bili bi - opštom saglasnošću - ostavljeni da umru.

Slike koje Akaša otkriva o toj obuci dece prevazilaze sve što bi i najsmelija mašta mogla da zamisli. Ona pokazuje iskušenja sa plamtećom vatrom; dok je probadanje tela oštrim instrumentima bilo prilično redovna procedura.

Obrazovanje devojaka se razlikovalo od ovoga; i one su, takođe, bile „čeličene“, ali se više pažnje posvećivalo buđenju njihove moći imaginacije. Devojke bi, na primer, bile ostavljene na oluji koja besni, kako bi mogle da mirno budu prožete užasavajućom lepotom takve scene. One su takođe morale da gledaju takmičenja između muškaraca, da to rade bez straha, i da se pune jedino osećanjem snage i moći sa kojim su se suočavale u takvim prilikama. Pomoću takvog meto-

da sklonost da sanjaju i da „zamišljaju“ bila je snažno razvijena među devojkama i to se smatralo posebno vrednim, jer - pošto još uvek nije bilo pamćenja da sačuva te kvalitete - oni nisu bili skloni da se degenerišu. Jer ti snovi i fantastična zamišljanja nisu trajala duže od spoljašnjih događaja koji su ih izazvali, pa su te fantazije tu bile dobro primenjene i nisu se rasplinjavale u nešto haotično. To bi se, uistinu, moglo uporediti sa sanjanjem i fantastičnim zamišljanjem same Prirode, koju je tako apsorbovala ženska priroda žena.

Naseobine, u današnjem smislu, bile su nepoznate Lemurijancima, sve do kasnijeg doba te rase. Oni su živeli svuda gde je priroda nudila dovoljno privlačnosti i pogodnosti. Uobičajeno su korišćene pećine, i njima je dodavano ono što bi moglo biti potrebno, ali su kasnije počeli da sami kopaju za sebe i pokazali veliku dovitljivost u svojim radovima. Čak su podigli neke umetnički zamišljene strukture koje nisu bile namenjene stanovanju, nego su pre bile načinjene iz želje da se prirodnim objektima da neki oblik koji su oni zamislili. U tom duhu su preoblikovana brda, a taj rad je obavljan sa uživanjem. Iz istog razloga su sakupljali kamenje na gomile, iako su te „humke“ ponekad pravljene da služe nekoj određenoj svrsi. Jer, mesta gde su deca „čeličena“ bila su okružena zidovima izgrađenim na taj način.

Ali, pred kraj njihovog doba te građevine su postale impozantnije; takođe su bile veštije građene i - u tim slučajevima - bile su posvećene službi „Božanskoj

Mudrosti i Božanskoj Umetnosti“. Te institucije su bile potpuno drugačije od hramova koji se povezuju sa narednom rasom, zato što su, striktno govoreći, to bili centri obrazovanja i nauke. Oni koji su smatrani dostojnim tu su mogli biti upućeni u nauku koja je stajala u osnovi zakona koji vladaju svetom: oni su, uistinu, mogli da nauče kako da se njima koriste, a pošto su Lemurijanci bili rođeni čarobnjaci, njihova prirodna sklonost umetnosti bila je u potpunosti primenjena.

Ali, kvalifikovanim su smatrani samo oni koji su bili u stanju da se podvrgnu najtežem „čeličenju“ - oni koji su stekli veliku moć izdržljivosti - a ono što se dešavalo u tim institucijama bilo je držano u najstrožoj tajnosti od ostalog sveta.

Sad, znanje koje je tu sticano moralo je da se bavi prirodnim silama u čoveku i Lemurijanci su bili pučavani kako da ih pretvore u snagu volje, kako bi osposobili čoveka da predupredi delovanje Prirode. Ono što je u kasnijim vremenima postalo moguće primenom mišljenja, razuma i „kombinacije ideja“, u tim vremenima imalo je karakter „instinktivnog“ delovanja. Ali, opet, ovde se reč „instinktivno“ ne sme razumeti u smislu u kojem se danas primenjuje na životinjski svet, jer sve što je lemurijansko čovečanstvo na taj način činilo daleko je prevazilazilo sve što bi životinja mogla da učini pomoću svog instinkta.

Uistinu, njihova sposobnost u tom pogledu daleko je nadmašila sve što je čovečanstvo u kasnijim vreneni-

ma bilo u stanju da postigne i u nauci i u umetnostima, čak i kad je pozvalo pamćenje, razum i imaginaciju u pomoć.

Najpogodnije ime koje bi se moglo dati tim institucijama moglo bi da bude „Škole za razvoj snage volje i vidovnjačkih moći imaginacije“, a oni koji su prošli kroz tu obuku bilu su u svakom pogledu sposobni da vladaju svojim sunarodnicima. Teško je danas naći reči koje bi bile u stanju da na odgovarajući način predstavte te uslove, zato što su se sve stvari na Zemlji potpuno promenile.

Ljudski život, kao i sama Priroda, bio je potpuno drugačiji; a razlika je ne samo u uobičajenom ljudskom delovanju kakvo nam je poznato u današnje vreme, nego i u odnosima koje je čovek uspostavljao sa čovekom. Stanje atmosfere je takođe bilo gušće nego kasnije, u vremenima Atlantide, a voda je bila u daleko fluidnijem stanju, dok je ono što znamo kao zemljinu koru bilo u manje čvrstom stanju. Biljni i životinjski svet je bio vodozemački, a to se odnosi i na ptice i na niže sisare; današnje palme i slične biljke donekle podsećaju na biljni svet koji je bujao u to vreme, mada, striktno govoreći, ti oblici nisu bili identični. Oblici koji su danas sasvim mali u tim danima su bili divovskih dimenzija; naša malena paprat bila je veliko drveće i formirala je ogromne šume. Današnji viši sisari nisu postojali, ali, za razliku od toga, veći deo čovečanstva je bio na tako niskom stupnju evolucije da se o nji-

ma jedino može govoriti kao o „životinjama“. Zaista, ono što smo ispričali u prethodnim pasusima, striktno govoreći, odnosilo se na samo veoma mali deo čovečanstva, dok je ostatak praktično živeo životinjskim životom. Razlike između ta dva dela naše rase bile su veoma izražene u svakom pogledu - podjednako i u spoljašnjem izgledu, kao i u građi tela i načinu života. Niži tip ljudi se jedva razlikovao od nižih sisara na koje je, zapravo, u određenom stepenu i podsećao.

Sad moramo da kažemo nešto više o institucijama koje smo spomenuli. Ono što se u njima događalo nije imalo nikakve veze sa pravom religijom; to je bila „božanska Mudrost i Umetnost“, a ono čemu je učenik podučavan, on je primao kao direktni dar od sila duhovnog sveta. Štaviše, kao primalac tih darova on se smatrao „slugom“ tih svetskih sila i osećao je da je „posvećen“, pa da je zato imun na sve što je neduhovno.

Ako bi se moglo govoriti o bilo kakvoj „religiji“ na tom nivou evolucije, trebalo bi da je zovemo „religijom volje“. Jer, sav religiozni smisao ili atmosfera u tim procedurama ležao je u činjenici da je te sile koje su na taj način prelazile na čoveka on čuvao kao strogo božansku „tajnu“, a od tada bi čovek vodio takav život koji bi učinio njegovu moć svetom. Veliko je bilo divljenje i poštovanje koje su niža bića pokazivala prema tim odabranima sa kojima su dolazila u dodir. Njihovi postupci nisu bili posledica nikakvog posebnog zako-

na, već moći koje su posedovali, a oni koji nisu bili inicirani bili su potpuno pod magičnim uticajem tih Inicijata, na koje se zato gledalo kao na svete ljude.

U njihovim hramovima oni su mogli da steknu potpun uvid u funkcionisanje sila prirode - u njenu kreativnu radionicu, da tako kažemo - sve je bilo otkriveno njihovom pogledu i bilo im je dopušteno da komuniciraju sa bićima koja su oduvek „gradila ovaj svet“. Takva komunikacija se zaista mogla nazvati „komunikacija sa bogovima“ i ono što će kasnije postati poznato kao „inicijacija“ i „misterije“ predstavljalo je razvoj tog prvobitnog oblika opštenja između ljudi i bogova. U kasnijim vremenima je postalo neophodno da to opštenje dobije drugačiji oblik, jer je ljudskim pojmovima i čovekovom duhu bilo suđeno da pretrpe izmene.

Poseban značaj pripada činjenici da je napredak evolucije Lemurijanaca bio unapređen životom koji su vodile njihove žene. Ljudske sile koje su te žene razvile bile su posebne vrste, a moć imaginacije koje su posedovale zajedno sa Prirodom postala je osnova za jedan viši oblik poimanja kad se ticalo samog života. Te žene su „osećale“ sile Prirode, a to što su bile prožete tim silama i uticajima ostavilo je otisak na njihovoj duši. To je bilo prvo seme za razvoj pamćenja; a sa pamćenjem, počela je da se uobličava prva i najprimitivnija zamisao morala. Obrazovanje volje, kako se sprovodilo kod muškaraca, nije moglo dovesti ni do čega sličnog, tako da je muški element

ili instinktivno sledio zahteve Prirode, ili uticaje kakvi su mu dolazili od Inicijata.

Sa druge strane, ženski element je bio prvi koji je razvio pojam onoga što je poznato kao „dobro“ i „zlo“, a pojmovi o životu koje su sada formirali bili su determinisani određenim razlikama: jedna stvar bi im se dopadala - a druga im se ne bi dopadala.

Autoritet koji je imao muški element počivao je isključivo na spoljašnjim efektima koje je proizvodila njihova snaga volje, ali se ženski element sada proširio na život osećanja i obelodanjivao se u više unutrašnjim i ličnim silama života. Tek kad uzmemo u obzir važnost tog ranog napretka koji su žene ostvarile u pogledu jednog određenog poimanja života, moći ćemo da ispravno razumemo ljudsku evoluciju. Sve što se tiče čulnog razumevanja i sve navike koje dugujemo pamćenju potekle su od ženskog pola. Muškarac je video sile Prirode, koje je koristio u sopstvene svrhe, ali je žena bila prva koja je počela da tumači njihov smisao. Nastalo je jedno novo stanje koje svoje poreklo duguje refleksiji, i to je takođe bilo mnogo intimnije prirode od bilo čega što je muškarac bio u stanju da ostvari. Ali, moramo da imamo u vidu da je ono što su u tom pogledu praktikovale žene ipak imalo u sebi vidovnjačkog karaktera, iako se one nisu, poput muškaraca, služile magijom snage volje. Duša žene imala je pristup duhovnim silama drugačije vrste; silama koje su tražile

odnos sa elementom osećanja u duši umesto sa onim duhovnim moćima kojima su muškarci bili podređeni. I tako, iako su efekti koje su postizali muškarci bili sličniji božanskom u Prirodi, efekti koji su emanirali iz žena nosili su pečat božanstvenosti duše.

Proces razvitka kroz koji je prošla žena lemurijanskog doba uslovio je da ona zauzme izuzetno važan položaj u narednoj epohi - tokom Atlantidanske korenske rase. Njeno putovanje na Zemlji sada se odvijalo pod povoljnim uticajima visokorazvijenih bića koja su bila upućena u sve zakone koji se tiču stvaranja rasa i koja su bila u stanju da usmere čovekove prirodne sile sa mudrošću neophodnom kad je potrebno da se kreira jedna nova rasa. Na temu tih bića ćemo se vratiti kasnije; zasad je dovoljno da kažemo da su posedovala nadljudsku mudrost i moć. Tek mala grupa Lemurijanskog čovečanstva je bila izdvojena i njoj je bilo suđeno da postanu predaci naredne rase Atlantidana.

Lokacija u kojoj je ta odvojena grupa boravila bila je tropska oblast. Muškarci te grupe su, pod vođstvom uzvišenih, postigli vladavinu nad Silom Prirode; bili su puni moći i znali su kako da obezbede brojna zemaljska blaga. Takođe su bili vešti u poljoprivredi i shvatali su kako da najbolje koriste plodove zemlje. Njihova obuka ih je učinila odvažnim i jake volje, ali su njihove duše i njihova osećanja bili manje razvijeni, iako su te osobine procvetale među njihovim žena-

ma; pamćenje - fantazija - i sve što je sa tim povezano, bili su prerogativ žena.

Vođe su sada podelile svoje sledbenike u male grupe, a briga za te grupe i njihovo uređenje stavljena je u nadležnost žena. Pamćenje je dalo ženi sposobnost da svoje iskustvo iskoristi i u budućnosti: ono što joj je izgledalo poželjno juče, ona bi sprovela danas; štaviše, njoj je postalo jasno da se isti metod može primeniti i sutra! Svo sređivanje koje se ticalo zajedničkog života je zato obavljala ona, i pod njenim uticajem su se razvile ideje „dobra“ i „zla“. Njena sklonost da „premišlja“ omogućila joj je da ceni, da razume Prirodu, a ta moć posmatranja stvorila je zamisli sa kojima je ona sada nastojala da uskladi ponašanje onih koji su joj povereni na odgovornost. Jer, vođe su ih poučile tim stvarima na takav način da je ženska duša postala instrument koji će kontrolisati, oplemeniti i pročistiti mušku volju - koja je, da tako kažemo, kipela od preobilja snage. Mora se, naravno, shvatiti da su se sva ta zbivanja odigravala u najprimitivnijem obliku. Reči koje mi danas koristimo lako bi nas mogle dovesti do toga da stvorimo predstave koje bi više odgovarale životu našeg vremena.

Goreopisani način bio je donekle okolišni put da vođe iskoriste duševni život u ženama koji se budio kako bi upalili njegovu prvu iskru u muškarcu: zato je ženski uticaj bio veoma veliki u ovde opisanoj koloniji. Ljudi bi se okretali ženi kad su želeli da protumače znakove u Pri-

rodi, iako njen duševni život još uvek nije bila potpuno pod uticajem onih „tajnih sila“ koje su u ljudskoj duši. Mogli bismo reći - iako ovaj opis ne odgovara potpuno situaciji - da je kod tih žena bilo nečeg od mesečarskog transa, jer su im tajne prirode bile obelodanjivane pod uslovima koji su se graničili sa egzaltiranim snom, i ta „inicijacija“ ih je učila kako da deluju.

Za žene su sve stvari bile „oduhovljene“, i budući tako, njihov smisao im se otkrivao putem moći duše i u vizijama.

One su svikle da se predaju tajanstvenim tkanjima koja su proizvodile sile njihove sopstvene duše a njihovo delovanje je bilo rezultat „unutrašnjih glasova“, ili komunikacija koje su sa njima uspostavljale biljke, životinje i kamenje; vetar i oblaci, šuštanje drveća i tako dalje.

Upravo te okolnosti dovele su do nastanka onog što znamo kao ljudsku religiju. „Duševnost“ koja je atribut prirode i ljudskog života sad je postepeno postala poštovana i na kraju i obožavana.

Određene žene su se posebno istakle zahvaljujući svojoj superiornoj sposobnosti da prodru u misteriozne dubine gde su bile u stanju da razluče sve što taj svet sadrži. Na taj način su žene tumačile tajne sopstvenog unutrašnjeg bića, prevodeći ih u neku vrstu jezika Prirode, jer izvori govora imaju nečeg sličnog pesmi a moć misli je bila prevedena u čujnu moć zvuka. Zato je upravo taj unutrašnji ritam Prirode došao sa usana

„mudrih žena“; a ljudi, koji bi se okupili oko tih žena koje su izgovarale umirujuće zvukove, i sami su se pridruživali tim iskazima koji su - budući da dolaze sa visine - bili otelovljeni u tom pojanju. Bio je to početak čovekovog obožavanja božanskog. U to vreme još nije bilo pravog značenja u tom izgovaranju; samo „osećaja“ za zvuk, ton i ritam. Uistinu, ono što je bilo najvažnije je to da duša, takoreći, upije moć koja je bila sadržana u tim zvucima, a čitava ceremonija se odvijala pod nadzorom velikih vođa. Oni su (na način koji se nikako ne može javno saopštiti) poučili „mudre žene“ umetnosti „tona“ i „ritma“, kako bi proizvedeni utisak delovao oplemenjujuće na duše muškaraca i taj uticaj se može nazvati prvim stvarnim buđenjem života duše.

U vezi sa tim zapisi Akaše otkrivaju neke divne scene, od kojih ćemo jednu opisati.

Mi smo u šumi, blizu jednog moćnog drveta a sunce je upravo izašlo na istoku. Drvo, koje je iz roda palmi, baca velike senke na tlo, koje je iskrčeno od ostalog rastinja, a sveštenica sedi na podijumu od retkog bilja i drugih prirodnih materijala. Njeno lice se okreće prema istoku i ona je u stanju ekstaze. Lagano, i u ritmičkom sledu, malo ali čudesnih zvukova dolazi sa njenih usana: zvuci koje ona stalno iznova ponavlja. Muškarci i žene sede oko nje u krugovima: njihova lica imaju sneni izraz - oni crpu unutrašnji život iz zvukova koji dopiru do njih.

Mogu se posmatrati i druge scene. Na sličnom mestu jedna druga sveštenica se vidi kako „poje“, ali nje-
no pojanje je drugačije od onog prvog: ton je moćniji
a ljudi oko nje se njišu u ritmičkim plesovima. Jer to
je bio drugi način da se „ubrizga“ duša u čovečanstvo,
a te misteriozne ritmove koji su, takoreći, preneti iz
prirode imitirali su pokretima svojih udova. Na taj na-
čin su ljudi dolazili do toga da osete svoju povezanost
sa Prirodom i sa tim moćnim, upravljačkim silama.

Deo sveta gde se razvijala ta rasa u nastajanju bio
je posebno dobro prilagođen takvom radu, jer se tu
uzburkana zemlja relativno smirila. Lemurija je bila
veoma uzburkana, a naša planeta tad nije ni približno
bila dostigla stanje gustine koje će je odlikovati u
kasnijim vremenima. Vukanske sile su delovale svu-
da ispod njene tanke spoljašnje kore, a veće ili manje
bujice vatre su stalno izbijale. Veliki vulkani su bili u
aktivnom stanju, tako da su za svaki slučaj sve što su
ljudi stvorili morali i da obezbede da ga ne oduva taj
vatreni element. Pa ipak su ljudi uspeali da to upotre-
be za svoj rad i na druge načine; uistinu, u svom pri-
rodnom stanju, to je korišćeno prilično slično tome
kako mi koristimo vatru kada je u današnje vreme
„upalimo“. Ali, upravo je aktivnost tih vulkanskih
vatri i uništila Lemuriju.

Deo lemurijanske rase od koje se razvila roditelj-
ska rasa Atlantidana živeo je u klimi koja jeste bila
vruća, ali je to ipak bio deo Zemlje koji nije više bio

potresan stalnim vulkanskim erupcijama i gde se ljudska priroda mogla razviti spokojnije i mirnije nego u drugim delovima sveta. Ovde je nomadski život karakterističan za ranija vremena ustupio mesto trajnim naseljima. Ljudski oblik je još uvek bio u veoma mekan i izuzetno gibak. Njegove spoljašnje konture su se stalno menjale u skladu sa svakom promenom koja bi se dogodila iznutra. Još nedavno „ljudska bića“ su bila veoma drugačija po svojoj „građi“; ali su sada spoljašnji uticaji klime i oblasti koji su sada naseljavali ljudi izvršili izražen uticaj posebno na tu njihovu karakteristiku, i upravo je tu - u toj koloniji - ljudsko telo počelo da sve više i više postaje izraz života njegove duše, jer je tu boravio najnapredniji i - što se tiče spoljašnjeg oblika - najplemenitiji tip čoveka. Uistinu, vođe su - zahvaljujući metodima koje su primenili na njih - uspeli da razviju prvi oblik koji bi se stvarno mogao nazvati ljudskim. Ali, te promene su bile spore i zahtevale su vreme. Život duše, koji se razvio pre svega ostalog, postepeno se prilagodio mekom i savitljivom fizičkom telu. Postoji zakon koji upravlja ljudskom evolucijom, koji određuje da što dalje ljudska rasa bude napredovala, to će manje promena biti u njenoj fizičkoj strukturi; ali stanje relativne čvrstine nije bilo postignuto pre nego što je čovek bio obdaren sposobnošću mišljenja, što je stanje koje je koincidiralo sa većom čvrstinom kojom su tada počele da se odlikuju i stene, kamenje i mineralne naslage na zem-

lji, pošto u danima Lemurije, pa čak i Atlantide, kamenje i minerali nisu bili onako čvrsti kakvi su postali u kasnijem periodu.

To ne protivreči činjenici da još uvek postoje potomci poslednjih Lemurijanaca i Atlantidana u današnjem svetu, čija su tela, u današnje vreme, poprilično čvrsta kao i tela kasnije razvijenih ljudskih rasa. Ti preživeli su morali da se prilagode izmenjenim uslovima na Zemlji, pa su zato postali „gušći“ u pogledu svog spoljašnjeg oblika. Ali, sama ta činjenica nam i objašnjava njihovo opadanje: oni više nisu bili u stanju da evoluiraju iznutra ka spolja; naprotiv, njihov mršav unutrašnji razvoj postao je zatvoren u novoj rigidnoj spoljašnjosti, gde - pošto je sposoban za napredak - on čezne i vene. Jer to stanje stragnacije je, u stvarnosti, propadanje, pošto njihov unutrašnji život ne može više da ospolji svoje energije, da tako kažemo, zbog čvrstine fizičkog tela.

Životinjsko carstvo je pretrpelo još veće promene. Kasnije ćemo moći da kažemo više o životinjskim vrstama koje su postojale u vreme pojave čoveka i da pružimo neku ideju o tome odakle su one bile izvedene; a takođe i da damo neko objašnjenje o onim novim životinjskim oblicima koji su nastali nakon čovekove pojave na Zemlji. Ali zasad se moramo zadovoljiti time da kažemo da su oblici koji su postojali u to vreme trpeli stalne promene dok su uvođeni drugi. Te promene su, naravno, bile postepene a razlog za to leži u razlici lokaliteta i izmenjenim uslovima života.

Životinje su pokazale izuzetnu sposobnost prilagođavanja a njihovo gipko telo je relativno brzo menjalo svoje unutrašnje organe, tako da bi za kratko vreme potomstvo neke vrste životinja jedva ličilo na svoje pretke. Isti je slučaj bio, i u još većoj meri, sa biljnim carstvom. Ali, čovek je bio taj koji je izvršio najveći uticaj na preobražaj i biljaka i životinja, zahvaljujući svojoj instinktivnoj navici da prenosi živa bića sa jednog mesta na drugo, gde su promene okruženja dovodile da one poprime određene oblike, a takođe je i nastojao da ih gaji.

Moramo da se prisetimo da je čovekova sposobnost da preoblikuje Prirodu bila neograničena u poređenju sa onim što je u tom pogledu on u stanju da učini danas. To je posebno bio slučaj sa kolonijom koju sada opisujemo. Jer tu su vođe upravljale preobražajem na način kojeg sami ljudi nisu bili svesni. Pa ipak je ta moć u njima bila tako visokorazvijena da su - u vreme kada su migrirali da formiraju razna plemena Atlantidana - oni bili u stanju da sa sobom ponesu, i uvedu, veoma značajnu količinu znanja što se tiče gajenja životinja i razmnožavanja biljaka; tako da je, uistinu, civilizacijski rad povezan sa Atlantidom u suštini proistekao iz tog uvezenog znanja. Pa ipak, ostaje činjenica da je to znanje bilo u velikoj meri instinktivno i takvo je i ostalo tokom perioda prvih rasa Atlantidana.

Superiornost koja je izdvajala dušu žene na završetku lemurijanskog perioda nastavila se do daleko u atlantiđanski period, dok nije počela da se razvija četvrta pod-rasa. Ta superiornost se nije odnosila na žene uopšte, već na one koje su pripadale delu populacije koji je uznapredovao i predstavljao najviše razvijene primerke ljudi. Ženski uticaj je bio najjači u pogledu svega onoga što je „nesvesno“ u muškarčevoj prirodi. On je postao formativan kad su u pitanju određeni gestovi i pokreti; izvršio je prefinjeni uticaj na muškarčevu moć zapažanja i na njegov osećaj za lepotu; uistinu, čitav njegov život osećaja i osećanja potekao je od ženine duše, i - kad dešifrujemo Akaša zapise - neće biti preterano ako kažemo da „telesni oblik koji odlikuje civilizovane narode na svetu, zajedno sa njihovim načinima izražavanja i određenom fundamentalnom vitalnošću tela i duše nosi pečat ženskog uticaja“.

U narednim poglavljima okrenućemo se još ranijim periodima evolucije naše rase, onom vremenu kada je populacija ove zemlje bila samo jednog pola, pa ćemo tada ispričati kako je došlo do razdvajanja dva pola.

Poglavlje IV

RAZDVAJANJE POLOVA

Iako je velika razlika između današnjeg čovečanstva i čovečanstva iz drevnih vremena – kao što smo opisali u prethodnim odlomcima uzetim iz Akaša zapisa – postojale su okolnosti u kojima je ta razlika bila još i veća, ako se vratimo u još raniji period istorije ljudske rase. Oblici muškarca i žene su se tokom vremena razvili od jednog ranijeg, prastarog modela, koji je bio zajednički oboma. Da bismo shvatili tu činjenicu u njenoj suštini, neophodno je da se oslobodimo svih predstava o ljudskoj rasi kakvu poznajemo danas.

Vreme na koje ćemo usmeriti našu pažnju je otprilike sredina epohe koja nam je poznata kao Lemurijsko doba, kada se ljudsko telo sastojalo od meke i gipke materije, a ista savitljivost je karakterisala i sve ostale formacije na Zemlji. Da bismo napravili poređenje sa kasnijim čvrstim stanjem Zemlje, mogli bismo da kažemo da je ona bila u stanju erupcije i toka i da je upravo zato duša – koja se inkorporirala

u materiju baš u to vreme – tako lako naučila da se prilagodi u narednom periodu. Jer, stvar koja određuje pol – tj. da li će duša biti muška ili ženska – uslovljena je spoljašnjim razvojem koji Priroda nametne jednom ili drugom. Uistinu, sve dok se materija nije previše zgusnula, duša je bila u stanju da nametne svoje sopstvene zakone Prirodi, dajući tako telu svoju individualnost – individualnost duše. Ali, kada je materija očvrstela, duša je morala da se prilagodi zakonima koji daju pečat spoljašnjoj prirodi ove planete. Sad, sve dok je duša vrhunski vladala ovom materijom, pol je bio ignorisan – jer duša nije činila telo ni muškim ni ženskim, već mu je davala kvalitete koji su bili zajednički oboma; zato što je duša istovremeno i muška i ženska, pošto se sastoji od obe te prirode. Njen muški element je najbliži onome što znamo kao volju; njen ženski atribut je moć poimanja. Ali, spoljašnja formacija Zemlje nagnala je telo da mora da nedvosmisleno preuzme ili jedan ili drugi karakter, tako da je muško telo to dovelo do oblika kojem volja daje prevashodni izraz, dok ženski oblik nosi pečat imaginacije. To je razlog što dvopolna, odnosno muško-ženska duša, obitava ili u muškom ili u ženskom telu. Jer duša je tokom vremena stekla oblik koji su odredile zemaljske sile, a unutrašnja snaga duše više nije bila dovoljna da utiče na telo onako kako njoj odgovara; zato što je jedan deo te snage morao sad da se zadrži u rezervi, a samo je deo mogao da se potroši na telo.

Kad istražujemo Akaša zapise, nalazimo sledeći oti-
sak:

U veoma dalekoj prošlosti, ljudski oblik je izgledao meko i savitljivo – potpuno drugačije od onoga što će postati kasnije, kada su oblici uzeli različite polove. Kako vreme prolazi, ta tela postaju gušća dok na kraju ne postanu nosioci dva različita pola, muškog i ženskog. Pre te promene, međutim, svako je bio u stanju da kreira sopstveno potomstvo. Razmnožavanje u tom slučaju nije bilo spoljašnji proces, već proces koji se odvijao u samom ljudskom telu. Ali, kad je razlika u polovima dovela do razlike u telima, svaka takva mogućnost je nestala i postalo je neophodno potražiti saradnju drugog da bi se proizvelo novo ljudsko biće.

Razdvajanje polova se odigralo kad je dostignuta određena epoha u pogledu zgušnjavanja Zemlje. Gustina je sada počela da ispoljava ograničavajući uticaj na sile razmnožavanja u tolikoj meri da je, u cilju postizanja željenog rezultata, spoljašnja pomoć ili saradnja – od drugog tela, koje je delovalo u suprotnom pravcu - postala neophodna. Pa ipak je duša obavezna – i ženska i muška – da zadrži deo svoje prirodne sile, koja ne može biti na službi telesnom spoljašnjem svetu, i ona je usmerena da funkcioniše unutar čoveka, jer ako se ne koristi spolja, ona može da nastavi svoje delovanje na unutrašnje organe bez ometanja. To nas dovodi do jedne važne tačke u ljudskoj evoluciji. Sve do tog vremena, ono što nazivamo duhom – sposobnošću

da se misli – nije imalo nikakvu ulogu u čoveku; uistinu, on ne bi mogao da nađe organ unutar kojeg bi delovao, jer je duša iskoristila sve svoje moći za rad na izgradnji tela. Sada je, međutim, onaj deo sile duše koji ne deluje spolja postao sposoban da stupi u odnos sa silama duha i zahvaljujući tako uspostavljenoj vezi, telesni organi su počeli da evoluiraju, što je dovelo do toga da se čovek razvije u misleće biće.

Spolja su, dakle, i muški i ženski oblik počeli da prezentuju jednu nesavršenu sliku duše; pa ipak je, baš zbog tog ograničenja, svaki od njih dobio priliku da postane jedno savršenije razvijeno biće. Taj preobražaj u čoveku se odigravao veoma sporo i postepeno. Jer, kako je vreme odmicalo, taj novi tip jednopolnih bića rastao je rame uz rame sa drevnim i prvobitnim dvopolnim bićima naše rase. Međutim, kad ljudsko biće postane duhovno, odvija se plodnije jedne druge vrste; jer tada unutrašnji organi koji su izgrađeni zahvaljujući višku sile duše, mogu da dobiju oplođenje od duha. Sad, kao što smo videli, duša je dualna, ona je muško-ženska; i u tom smislu je ona dovela do nastanka najranijeg tipa tela. U kasnijim vremenima, međutim, moć duše da izrodi telo zavisila je od spoljašnje saradnje drugog tela, dok je sama duša uznapredovala dotle da može da saraduje sa duhom. Za spoljašnje svrhe, čovečanstvo je bivalo oplođeno spolja; dok je za unutrašnje ciljeve taj proces iznutra obavljao duh. Zato možemo da ka-

žemo da muško telo sadrži i žensku dušu i da je to unutrašnje ograničenje uravnoteženo plodjenjem koje je dar duha - time se uklanja sva „jednostranost“. Jer muška duša u ženskom telu i ženska duša u muškom telu ponovo zadobijaju svoju dualnu prirodu pomoću oplodujuće moći duha.

Pošto je spoljašnja pojava muškarca i žene različita, njihovi unutrašnji kvaliteti - Milošću Duha - stapaju se u skladno jedinstvo, u kojem Duša i Duh postaju jedno. Jer duh koji deluje kroz mušku dušu žene ispoljava ženski uticaj i čini je muško-ženskom; dok je žena u muškarcu pod muškim uticajem duha, a rezultat je žensko-muška osobina. Dvopolnost uobičajena za ljudsku rasu tokom Lemurijanskog perioda sada više nije bila aktivna u spoljašnjem svetu, ali je nastavila da deluje iznutra unutar samog ljudskog oblika, pa zato vidimo da unutrašnje stanje ljudskog bića više ne zavisi od toga da li je ta osoba muško ili žensko, iako je stanje ravnoteže posledica uticaja muške duše na ženu, ili, u suprotnom slučaju, uticaja žanske duše na muškarca. Jedinstvo sa duhom je to što dovodi do stanja ravnoteže, ali - činjenica da pre postizanja stanja ravnoteže postoji razlika jeste stvar koja dodiruje jednu misteriju u ljudskoj prirodi i predstavlja ključ za jednu od najdubljih zagonetki života. Zasad ne možemo podići veo koji je bačen preko te tajne postojanja.

Videli smo, dakle, da se fizički čovek razvio iz stanja dvopolnosti do stanja u kojem je svaki pol predstavljen

odvojenim bićima - do razdvajanja na muškarca i ženu; i da se, zahvaljujući toj istoj stvari, on takođe razvio u jedno duhovno biće. Pa ipak, i pre tog događaja bilo je inteligentnih bića povezanih sa Zemljom. Naše proučavanja Akaša zapisa pokazalo nam je da je tokom Lemurijanskog perioda fizički čovek (zahvaljujući svojoj dvopolnosti) bio sasvim drugačije biće nego što je danas: on nije bio u stanju da svoja čulna opažanja prevede u misli, zato što naprosto nije mogao da misli! Njegov život je bio život instinkata; izrazi koje je stvarala njegova duša bili su u suštini instinktivni. Bile su to žudnje, životinjske želje i tako dalje. Njegova svest je bila snene prirode i on je živio u stanju stalne letargije. Pa ipak, među bićima kakva smo ovde opisali bilo je i drugačijih. I ona su, naravno, bila dvopolna, jer se u tom stanju ljudske evolucije nije moglo proizvesti ni muško ni žensko telo - bez neophodnih spoljašnjih uslova.

Pa ipak su postojala bića koja su uprkos svojoj dvopolnosti mogla da steknu znanje i mudrost, a to je bilo zahvaljujući tome što su u veoma davnoj prošlosti prošla kroz jednu sasvim drugačiju fazu evolucije. Zahvaljujući tome što je tada bilo postignuto, ona su sada bila na nivou koji ih je osposobljavao da prime oplodjenje putem duha a da nisu morala da čekaju vreme kada će se u čoveku razviti unutrašnji organi fizičkog tela. Današnja ljudska duša može jedino da misli o stvarima koje utiču na čula, i to, štaviše, čini

uz pomoć fizičkog mozga - to nam je donela evolucija duše; jer je ljudska duša morala da čeka dok ne nastane mozak da bi delovao kao medijum za duh. Da nije ovladala tim okolišnim načinom, duša bi bila lišena duha. Morala bi da ostane u stanju snolike svesti. Ali, što se tiče tih drugih bića, stvari su bile drugačije. Njihove duše su razvile te organe u jednoj ranijoj epohi, kad nikakav fizički nosilac nije bio potreban da se postigne povezivanje sa duhom. Ona su, zato, sticala znanje i mudrost natčulnim načinom i to znanje se naziva intuicijom.

Današnji čovek ne može da se nada da će dostići takvo intuitivno znanje sve dok ne dostigne jedan još viši stupanj svog razvoja, onaj koji će mu omogućiti da dođe u dodir sa duhom bez ikakvog daljeg posredstva čula. On, međutim, mora da ide zaobilaznim putem pomoću tih materijalnih čula, a silazak duše u materiju se - popularnim jezikom govoreći - naziva „Pad“.

Jedan raniji i drugačiji oblik evolucije je omogućio bićima nadljudske prirode da napreduju bez takvog silaska; jer kad su njihove duše dostigle viši nivo, njihova svest, umesto da postane snolika, postala je iznutra prosvetljena. Njihovo sticanje znanja i mudrosti bilo je, zato, vidovnjačko - nisu mu bili potrebni ni čulni organi ni organi mišljenja. Mudrost se ulivala u njihove duše neometano; oni su videli način na koji je stvoren svet; i zato su bili podobni da postanu vođe jedne mlađe rase bića, koja se, takoreći, upetljala u

tamu i nesigurnost. Oni su bili nosioci „drevne mudrosti“ do jednog takvog nivoa razumevanja na koji se ljudska rasa može uspeti jedino okolišnim putem na koji smo ukazali. Razlika između tih bića i onih koje smo nazvali „ljudima“ leži u činjenici da je mudrost tekla ka njima kao što sunce sija na nas: ona im je došla kao besplatni „dar odozgo“. „Čovek“ je bio u drugačijem položaju; on je morao da zadobije mudrost tako što će težiti ka njoj. Štaviše, to je morao da uradi putem razvoja sopstvenih čula i putem razmišljanja. Njemu nije bilo namenjeno da mu mudrost bude neposredni i besplatni dar; morao je da žudi za njom. Jer sve dok čovek nije osetio tu žudnju, on se nije dao na sticanje mudrosti pomoću razvoja svoje sposobnosti razmišljanja, a da bi se to dogodilo, morala je da bude probuđena nova želja, želja za Mudročću. Na nekom ranijem stupnju takva žudnja ne bi bila moguća. Tada su sklonosti duše bile ograničene na rad na oblikovanju i uređivanju onoga što je obuhvatala spoljašnja forma; pa ipak se sve to odigravalo u stanju koje je praktično bilo stanje uspavanosti, bez prepoznavanja ili znanja spoljašnjeg sveta. Prva želja za znanjem bila je ispoljena kad je došlo do podele na polove.

Nadljudska bića su primala mudrost pomoću vidoovitosti i bez ikakve direktne želje sa svoje strane. Ona bi čekala dok ih mudrost ne bi ozračila, baš kao što mi čekamo sunčevu svetlost, koju sebi ne možemo da obezbedimo tokom noći, već moramo da sačekamo

dok ne svane. Ali želja za mudrošću je stvorena žudnjom unutrašnjih organa duše (mozgova, itd.) i oni su joj omogućili da stekne znanje, a do toga je doveo onaj deo snage duše koji više nije delovao spolja.

Međutim, nadljudska bića koja nisu doživela tu podelu u pogledu sile duše, mogla su po volji da usmere svu energiju svoje duše spolja tako da se, u njihovom slučaju, oplodjenje putem duha događa spolja pomoću one iste sile koju je „čovek“ morao da okrene unutra, kako bi izgradio svoje organe znanja. Sad, sila koju čovek okreće spolja kako bi sarađivao sa drugima je ljubav. Natčulna bića projektuju svu svoju ljubav spolja kako bi univerzalna mudrost mogla da ozrači njihovu dušu; ali „čovek“ je postao čulno stvorenje i njegova ljubav je takođe postala čulna. On je povukao deo svog bića iz spoljašnjeg sveta, koristeći to za rad na unutrašnjoj gradnji, i to je proizvelo ono što nazivamo „sebičnošću“.

Kad je ljudsko telo postalo jednog pola, ono je stavljeno u poziciju da može da daje samo deo svoje duševne sile, a ostatak je bio povučen od okolnog sveta. I iz tog razloga je čovečanstvo postalo koristoljubivo; lični interes će u budućnosti odlikovati njegovo spoljašnje delovanje, a sebičnost će odlikovati njegovo stremljenje za unutrašnjim razvojem. Čovek „voli“ zato što želi; on „misli“ iz poprilično sličnog razloga - zato što žudi za znanjem. Ali vođe, ta nadljudska bića, bili su nesebični i svevoleći - za razliku od detinjaste i

samoljubive rase „ljudskih bića“. Duše bića, koje nastanjuju tela koja nisu ni muška ni ženska, i same su muško-ženske: one vole bez želje - njihova ljubav je ljubav kakva je nekad odlikovala nedužnu dušu čoveka pre nego što je došlo do razdvajanja na polove. Ali, pošto je tada čovek još uvek bio na niskom nivou i u stanju snolike svesti, on je bio bez znanja. Čovekova misija je da prođe kroz samoljublje, kako bi mogao, tokom vremena, da dostigne vrhunsko stanje nesebičnosti - ali da do njega dođe zadržavajući svoju punu samosvest.

Zadatak tih velikih natčulnih bića bio je da usade sopstveni karakter, karakter sveobuhvatne Ljubavi, ovoj novorazvijenoj rasi. Pa ipak su oni to uspjeli da urade samo što se tiče spoljašnjeg dela čovekove snage duše, a rezultat toga je bila čulna ljubav. Ta osobina je, dakle, prateća karakteristika duše koja boravi ili u muškom ili u ženskom obliku, pa je čulna ljubav postala pokretačka sila u fizičkom razvoju ljudske rase. Ta ljubav je ona koja privlači muškarca i ženu jedno drugom, u onoj meri u kojoj su fizička bića, i od te ljubavi zavisi produžetak fizičkog čovečanstva. Sad, nadljudska bića su mogla da primene svoju moć samo na tu vrstu ljubavi, jer je onaj drugi deo ljudske snage duše, koji je delovao iznutra, i koji je morao da stekne znanje indirektnim putem preko čula (nakon što je krenuo tim okolišnijim putem) bio van kontrole tih bića, zato što se ona sama nikad nisu spustila dovolj-

no da bi razvila te unutrašnje organe koji su sad neophodni zemaljskom čovečanstvu. Njihove želje su se izrazile u spoljašnjoj ljubavi - i to „izlivanje“ ljubavi je bilo prirodno za njihovo stanje bića, ali je to dovelo do razilaženja između njih i zrele mlade ljudske rase.

Ljubav, u njenom čulnom obliku, oni su mogli da uliju čoveku, ali nisu mogli da mu daju znanje. Jer njihovo znanje nije bilo razvijeno na tako okolišan način i oni nisu mogli da govore jezikom koji bi bio razumljiv nekom biću koje poseduje mozak. Sad, tek su u tom ranom periodu ljudskog života na Zemlji – otprilike sredinom Lemurijanskog doba – čovekovi unutrašnji organi dovoljno sazreli da bi došli u kontakt sa duhom, mada su već bili postigli nezreli nivo razvoja u jednoj daleko ranijoj fazi evolucije. Jer duša je prošla kroz fizička otelovljenja u davnim dobima, iako ne na Zemlji, i bila je odenuta u gušću materiju dok je nastanjivala druga nebeska tela. Ali, dalji detalji o ovome mogu se izneti tek kad dublje istražimo ovaj predmet. Jedino što zasad možemo reći je da su današnja zemaljska bića nekad nastanjivala druge planete i da su dostigla vrhunac razvoja koji su te planete mogle da omoguće pre nego što su došla na ovu Zemlju. Potom su ona odbacila tu materiju koja je bila povezana sa njihovim uobičajenim planetarnim životom i, pošto su prošle tu fazu evolucije, postale su čiste duše-semena, ili klice, sposobne za čulne osete, osećanja i tako dalje; ukratko, bile su

u stanju da vode taj snoliki život koji je odlikovao najraniji period njihovog života na Zemlji.

Ali nadljudska bića, vođe o kojima smo govorili, kad je u pitanju ljubav su u jednom ranijem planetarnom stanju dostigla tako visok stupanj evolucije da im nije bilo neophodno da silaze i razvijaju rudimente onih unutrašnjih organa koji su tako neophodni čoveku. Bilo je, međutim, drugih bića, koja nisu bila toliko napredna kao ovi učitelji ljubavi; bića koja su na toj ranijoj planeti pripadala „čovečanstvu“ tog perioda, ali su ipak bila razvijenija od njega. Sad, ta bića, koja su bila ispred ostatka ljudske rase u početku formiranja Zemlje, ipak su bila na stupnju razvoja na kojem se znanje moglo steći jedino pomoću unutrašnjih organa spoznaje. Ta bića su zauzimala poseban položaj. Ona su se isuviše razvila da bi funkcionisala u fizičkom telu koje je ili muško ili žensko, pa ipak nisu bila dovoljno razvijena, poput učitelja ljubavi, da bi bila u stanju da funkcionišu pomoću svetlosti vidovitosti. Nije im još uvek bilo moguće da dostignu status Bića Ljubavi, mada se više nisu mogli ubrojati u „čovečanstvo“. Zato im je ostalo da budu polu-nadljudi, i kao takvi, da nastave sopstvenu evolucije uz pomoć ljudske rase. Oni su, zapravo, uspeli da postanu bića sa mozgom i zahvaljujući tome da koriste razumljiv jezik. Krenuvši tim pravcem, oni su postali u stanju da deluju pomoću čovekove unutrašnje snage duše i da se na taj način

povežu sa Mudrošću i sa Znanjem. I evo metoda pomoću kojeg je ljudska mudrost prvi put postignuta na Zemlji: jer ta polu-nadljudska bića su sad bila u položaju da, takoreći, „crpu“ ljudsku mudrost kako bi postigla vrhunac savršenstva koji im je još uvek nedostajao, pa su tako postali „podstrekači“ ljudske mudrosti, zbog čega su nazvani „Nosiocima Svetlosti“ – Bića Luciferi. Detinjasto čovečanstvo je, dakle, imalo dve vrste vođa: Bića Ljubavi i Bića Mudrosti i ljudska priroda je bila okružena tim dvema kategorijama od samog početka perioda kad je počela da poprima svoj sadašnji oblik na Zemlji. Bića Ljubavi su vodila fizički razvoj ljudske rase, dok su je Bića Mudrosti podsticala da pokuša da postignu veće unutrašnje savršenstvo.

Zahvaljujući svojoj fizičkoj evoluciji, čovečanstvo stvara generaciju za generacijom, formirajući nova plemena, formirajući nove rase. Ali pojedinci napreduju u svom unutrašnjem savršenstvu zahvaljujući svom unutrašnjem razvoju, i postaju Znalci; ispunjeni mudrošću, oni postaju umetnici, naučnici, tehničari i tako dalje. Fizički čovek nastavlja dalje, stvarajući nove rase i svaka rasa predaje narednoj svoje fizičke karakteristike. Tu važi zakon nasleđivanja; deca imaju fizičke karakteristike svojih predaka. Ali izvan i iznad toga proteže se usavršavanje duše i duha; a to se odvija pomoću evolucije same duše.

I to nas dovodi do granične linije evolucije duše u pogledu ove zemaljske egzistencije. To je, međutim, stvar koja zavisi od zakona koji upravljaju misterijom Rođenja i Smrti.

Poglavlje V

PERIOD NEPOSREDNO PRE RAZDVAJANJA NA POLOVE

Sada ćemo dati jedan opis čoveka pre razdvajanja na muškarce i žene. Telo mu je bilo od meke i savitljive supstance, a snaga volje je tada bila odlučujući faktor u daleko većoj meri nego što je to bilo moguće u kasnijim vremenima. Ljudsko biće, kad bi se odvojilo od roditeljskog entiteta, imalo je izgled potpunog, mada nesavršenog organizma, a dalji razvoj organa se nastavljao spolja i nezavisno od roditelja. Mnogo toga što je u kasnijem periodu sazrevalo unutar majčinskog bića, u vreme o kojem govorimo postizalo se pomoću jedne sile koja je delovala spolja, sile veoma slične našoj snazi volje, a da bi se odnegovalo to spoljašnje savršenstvo, bila je potrebna briga „roditelja“.

U to vreme bi čovek doneo sa sobom na svet određene organe koje bi kasnije odbacio; dok bi se drugi, koji su bili prilično nesavršeni u vreme kad bi se odvojio, kasnije razvili.

Čovekovo telo je bilo toplokrvno, i čitaočevu pažnju skrećemo na tu činjenicu, jer nije bilo tako u ranijim vremenima. Rad na razvoju koji je napredovao nakon što bi biće izašlo iz roditeljske zaštite dovršavao se pod uticajem jake toplote, usmerene na njega spolja. (Ali ne smemo tu proceduru povezivati sa nekakvim „izleganjem“ tog „jajeta-bića“, kako bi nam to možda bilo zgodno da nazovemo.) Iako su bile prisutne toplota i vatra, one su bile drugačije vrste od onoga što se tim imenom nazivalo kasnije; jer čovekovo stanje mu je omogućavalo da vezuje toplotu, a pored toga i vatru – u datoj zoni – on je, da tako kažemo, mogao da koncentriše toplotu. Ta sposobnost mu je, dakle, omogućavala da usmeri svu toplotu koja je bila potrebna da bi mlado biće sazrelo.

Najbolje razvijeni čovekovi delovi u to vreme bili su njegovi udovi: čulni organi, kakve ih poznajemo danas, bili su potpuno nerazvijeni. Sluh i osećaj, percepcija toplote i hladnoće bili su najrazvijeniji, dok je opažanje svetlosti bilo mnogo manje razvijeno. Čovek je dolazio na svet sa čulom sluha i osećaja; njegovo opažanje svetlosti bi se razvilo nešto kasnije.

Ono o čemu se sada govori odnosi se na kraj epohe koja je prethodila razdvajanju čovečanstva na dva određena pola i moramo da imamo na umu da je taj proces bio spor i postepen, jer su, dugo pre nego što je ta promena postala zaista utvrđena činjenica, na svet dolazili pojedinci koji su pri samom rođenju imali manje

ili više jasno izraženu mušku ili žensku pojavu. Pa ipak bi u svakom od njih bile prisutne i karakteristike drugog pola, tako da je samorazmnožavanje još uvek bilo moguće. A opet, nije uvek bilo tako; to je počelo da zavisi od određenih uticaja koje je trebalo doživeti u određenim periodima godine. Uistinu, bilo je mnogo stvari u kojima je čovek u veoma velikom stepenu bio zavisn od spoljašnjih okolnosti, pa je zato morao da svoje poslove reguliše u skladu sa kretanjem Sunca i Meseca. To se, međutim, nije radilo na način na koji se danas prati kretanje nebeskih tela, već je bilo obavljano kao manje ili više „instinktivan“ ritual – što je tvrdnja koje može poslužiti da ukaže kakav je nivo čovekov duševni život bio dostigao do tog vremena.

Taj duševni život bi se teško mogao nazvati pravim unutrašnjim životom. Jedva da je bilo neke razlike između čovekovih telesnih aktivnosti i kvaliteta koji potiču od njegovog duševnog života, pošto je duša još uvek učestvovala u životu spoljašnje Prirode. Organ sluha je bio posebno osetljiv na vibracije, kretanja u vazduhu i nadohvat ruke su se „čula“, a kretanje vetra i vode govorila su „jezikom“ koji je tadašnji čovek na svoj način razumeo. Čudesna tkanja i aktivnosti koje su se odvijale u prirodi čovek je razumeo i njihov smisao je razumela čovekova duša, pa su njegove aktivnosti postale eho onoga što bi osetio i čuo. Živeo je među zvukovima i zvukovi su bili izraz njegove Volje. Čitav njegov svakodnevni rad se rukovodio tim stvarima.

Što se osećaja tiče, može se reći da su oni u manjem stepenu uticali na njega na donekle sličan način, mada je i to igralo značajnu ulogu. Čovek bi „osećio“ sve što se dešava i ponašao se u skladu sa tim. Ti „utisci“ koji potiču od osećaja govorili su mu gde i kako da radi i gde da sebi načini dom. Oni su ga učili kako da prepozna opasnost i kako da je izbegne i regulisali su njegov način hranjenja. Bila je to potpuno drugačija vrsta duševnog života od onog kakav će voditi kasnije. Duša je bila pokretana slikama, a opet one nisu predstavljale nikakve spoljašnje objekte. Ali, kad bi čovek, na primer, prešao sa neke hladne lokacije na neku koja je bila topla, određena boja bi se javila u njegovoj duši. Pa ipak ta boja ne bi imala ništa ni sa kakvim spoljašnjim objektom; ona je u potpunosti poticala od jedne unutrašnje sile slične snazi Volje. Takve su bile slike koje su stalno ispunjavale dušu i jedino što sa tim stanjem možemo da uporedimo je dolazak i odlazak čovekovih snova, iako te slike nisu bile bez reda, već podređene određenim utvrđenim zakonima. U toj fazi čovekove evolucije ne možemo više da govorimo o „snolikoj svesti“, već pre o stanju „slikovne svesti“, kojom su uglavnom vladale boje, iako je bilo i drugih uticaja. I tako, kao što smo opisali, čovek je išao svojim putem u svetu, vođen zvukom i osećajem, dok se njegov duševni život upravljao prema bojama koji su bile prilično nenalik na bilo šta što se moglo sresti u spoljašnjem svetu. Tako bi sli-

ka proizvela osećaj uživanja, dok bi druga izazvala osećaj neugodnosti; jedna bi izazvala osećaj mržnje, druga osećaj ljubavi, ali su svi ti osećaji imali mnogo blaži karakter: jaka osećanja bi bila pobuđena drugim sredstvima.

Čovek je u to vreme bio beskrajno aktivniji i sklon da bude „u pokretu“. Sve oko njega podsticalo ga je na aktivnost i kretanje i sve dok je to bilo neometano, njegovi osećaji su bili ugodne prirode. Ali, čim bi nešto prekinulo tok njegovog delovanja, on bi odmah „osećio“ nezadovoljstvo i neugodnost, i prisustvo ili odsustvo takvih „ograničenja njegove volje“ određivalo je njegov život osećanja – njegov osećaj zadovoljstva ili bola. Štaviše, takva osećanja su doprinosila gomi-lanju živih slika koje su pokretale njegovu dušu.

Te slike su bile svetlih tonova i lepe sve dok su mogle da se razvijaju po volji, ali bi postale mračne, zamrljane i iskrivljene ukoliko bi čovekova aktivnost bila ometena.

Dosad se naš opis odnosio na prosečno čovečanstvo. Ali oni koji su se razvili u nadljudska bića uživali su u jednom drugačijem obliku duševnog života. Njihovi organi za zvuk i osećanje prenosili su im najdublje tajne Prirode i oni su bili u stanju da ih svesno protumače. Vetar koji zavija i drveće koje šušti – govorili su im o Zakonu i Mudrosti Prirode. Slike koje su ispunjavale njihove duše nisu bile puki odrazi spoljašnjeg sveta, već su odslikavale duhovne moći ovog

sveta: jer stvari koje su oni zamišljali nisu bili čulni objekti, već duhovna bića.

Sad, prosečno biće, kad oseća strah, zamišljalo je neku mračnu i ružnu sliku u svojoj duši. Ali, nadljudsko biće, kad bi se srelo sa bilo čim te vrste, primalo je poruku pomoću prikazane slike; jer za njega je to bilo otkrovenje iz duhovnih svetova. Zato takvim bićima ono što se dešavalo u Prirodi nije izgledalo kao da zavisi od „objektivnih prirodnih zakona“, već kao očigledno delovanje duhovnih bića.

Nedostajala je spoljašnja stvarnost, pošto još uvek nije bilo spoljašnjih čula; ali je duhovna stvarnost bila otkrivena višim bićima. Duh ih je prosvetlio, kao što sunce osvetljava čovekovo fizičko oko u naše vreme; i ta bića su, u najpotpunijem značenju tog termina, posedovala ono znanje koje se naziva „intuicijom“.

Nije bilo kombinacije ideja ili razmišljanja o tome: oni bi naprosto postali direktni svedoci kreativne aktivnosti velikih duhovnih bića. I ta nadljudska bića su zato bila u stanju da primaju te komunikacije iz duhovnih svetova takoreći po svojoj volji, pa su zato bila u stanju da svoje bližnje vode svesno. Njihova misija je došla iz duhovnog sveta i ona su postupala u skladu sa tim.

Sad, kad je došlo vreme da se podele polovi, ta bića su dobila u zadatak da utiču na to novo stanje života u skladu sa misijom za koju su bili zaduženi. Zato je trebalo da ona uredе seksualne odnose, a sve što se tiče rođenja čoveka poteklo je prevashodno od njihove

inicijacije iako, bar što se tiče najvećeg dela ljudi – to je moglo da se oseti jedino u obliku nedavno razvijenog instinkta. Seksualna ljubav je bila ulivena čoveku kao čin direktnog prenošenja misli, i u tim najranijim okolnostima, svaki izraz do kojeg bi ona dovela bio je najplemenitije i najčistije prirode. Sve ono što je poprimilo nizak i ružan karakter u pogledu tih stvari potiče iz kasnijih vremena, nakon što je čovek postao nezavisan i nakon što je uprljao prvobitnu čistotu svojih želja. U tim najranijim vremenima nije bilo seksualnog odnosa iz čisto sebičnih motiva. Rađanje se smatralo svetom dužnošću, službom koju čovek duguje svetu i sveštenici koji su upravljali žrtvovanjem su pomagali i regulisali sve što se toga ticalo.

Uticaj koji su vršili polu-nadljudi se razlikovao od pomenutog. Oni se nisu razvili do tačke u kojoj bi mogli da postanu direktni primaoci otkrovenja iz duhovnih svetova i u slikama koje su ispunjavale njihove duše mešali su se uticaji koji potiču od sveta čula sa utiscima poreklom iz duhovnih oblasti. Bića koja su bila potpuno nadljudska nisu osećala ništa od svetovnog zadovoljstva ili bola; ona su bila potpuno uronjena u otkrovenja duhovnih svetova a Mudrost ih je objavala kao što svetlost obasjava one obdarene spoljašnjim čulima. Njihova volja nije želela nikakvo drugo vodstvo osim onog koje je imalo Mudrost za svoj cilj. Delovati u njenoj službi njima je bila vrhunska radost; Volja i Aktivnost su bili ispoljavanja njihovog bića.

Ali, polu-nadljudi su bili drugačiji. Oni su se osećali privučeni ka utiscima koji dolaze spolja, pa im je doživljavanje takvih utisaka značilo zadovoljstvo, dok je biti isključen iz njih izazivalo bol i nezadovoljstvo. I tu je razlika između njih i nadljudskih bića. Za ove druge, utisci koje su primali bili su jedino božanska otkrovenja: kad bi posmatrali takva otkrovenja, oni bi naprosto videli odraženu sliku onoga što su već primili odozgo. Ali, polu-nadljudska bića su postala primaoci nečeg novog i to im je omogućilo da postanu vođe čovečanstva u vreme kad se ono što su nekad bile samo slike, zamišljene u njihovoj duši, preobrazilo u kopije – predstave – spoljašnjih objekata. To se dogodilo onda kada je ono što je ranije bilo deo sile posvećene rađanju povučeno iz svog spoljašnjeg polja aktivnosti i razvilo se mozak – i kad je čovek postao biće sa mozgom. Mozak je ono što je dalo čoveku moć da prevodi spoljašnje utiske u ideje.

Možemo, dakle, reći da su polu-nadljudska bića bila ta koja su omogućila čoveku da usmeri svoje unutrašnje sile prema spoljašnjem svetu čula. Kao što smo već videli, čovek je bio odvojen od svakog čisto duhovnog uticaja koji bi dopirao do slika u njegovoj duši. Moć da produži svoju egzistenciju su mu podarila nadljudska bića, koja su to usadila u obliku jedne instinktivne želje i da nije došlo do intervencije polu-nadljudskih bića, čovek bi nastavio svoju snolikiju egzistenciju kao i dosad. Ali, zahvaljuju-

ći njihovom uticaju, slike njegove duše su sada bile preobražene i on je bio u stanju da stvori sopstvene predstave o spoljašnjem svetu. Postao je biće koje je bilo svesno svoje povezanosti sa svetom čula, pa će od tada njegovo delovanje početi da se upravlja prema sopstvenom viđenju tog sveta. U ranija vremena on je bio pokretan nekom vrstom instinkta; bio je ograničen svojim spoljašnjim okruženjem i uticajem sila koje su ka njemu usmerila viša bića. Ali, sada je čovek počeo da sledi zov i sklonosti koje su poticale od njegovih sopstvenih zamisli, i sa tim korakom napred, učvrstila se ljudska osobina slobodne volje. Zato tu imamo početak „dobra“ i „zla“.

Ali, pre nego što kažemo bilo šta dalje u tom pogledu, bilo bi dobro da kažemo nešto o čovekovom okruženju na Zemlji.

Pored čoveka postojale su životinje, koje su, svaka u skladu sa svojom vrstom, bile na istom nivou evolucije kao i ljudska rasa. Prema savremenim shvatanjima, te životinje bi bile klasifikovane kao gmizavci. Pored toga, bilo je i nekoliko nižih varijeteta životinjskog sveta. Sad, postojala je jedna suštinska razlika između čoveka i životinja. Zbog svog mekog i gipkog tela, čovek je mogao da nastani samo one delove sveta koji nisu još potpuno očvrslili, a i životinje koje su živele u tim krajevima takođe su imale gipko telo. Ali, u drugim oblastima su mogla da se nađu stvorenja gušćeg oblika i ona su već razvila svoje čulne orga-

ne, i štaviše, bila su jednopolna. Odakle su ta stvorenja došla saopšticeemo kasnije. Te životinje nisu bile sposobne za dalju evoluciju jer su njihova tela očvrsla suviše rano. Neke njihove vrste su izumrle, a druge su opstale do danas.

Čovek je, međutim, bio u stanju da evoluiru u više oblike zahvaljujući tome što je ostao u delovima sveta koji su odgovarali njegovom strukturnom stanju, a njegovo telo, koje je ostalo meko i gipko, bilo je u stanju da eksternalizuje one organe za koje je oplodjenje duhom bilo neophodno. To je dovelo njegovo telo do stanja u kome je moglo da upotrebi materiju veće gustine, što je pružilo zaštitu onim delikatnijim čulnim organima kojima je sad čovek postao obdaren.

Ali, nisu sva ljudska tela dostigla pomenuti nivo, iako je bilo nekih koja su uznapredovala do te tačke i ona su bila prva koja su obdarena umom. Drugima ta milost nije mogla biti podarena. Jer, da je um ušao u njih i takođe ih prožeo, usled zaostalog stanja njihovih unutrašnjih organa bi mogao da se razvije samo delimično. Njihova duhovna aktivnost je morala da ostane pomračena i zasad su ona bila prisiljena da nastave svoju evoluciju kao neka vrsta stvorenja bez uma. Bilo je, međutim, još nekih - treća vrsta - i oni su uznapredovali toliko da su bili u stanju da u malom stepenu reaguju na mentalne impulse. Oni su zauzimali položaj između dve vrste koje smo prve pomenuli; njihove mentalne aktivnosti ostale su tupe i oni

su morali da budu vođeni višim duhovnim moćima. Sad, između te tri vrste bilo je drugih na svim mogućim nivoima razvoja. Ali bilo koji dalji stepen u evoluciji mogao je da se ostvari samo ako bi jedan deo rase napredovao na račun ostatka, pa su prvo morali biti žrtvovani oni koji su bili koji su bili potpuno lišeni uma. Bilo kakvo sjedinjavanje između njih i razvijenijih primeraka, radi pukog produženja vrste, dovelo bi jedino do toga da njihovo potomstvo padne na još niži nivo.

Zato su svi koji su primili princip uma bili odvojeni od ostalih, koji su sve više i više padali na nivo životinja. Tako su se naporedo sa ljudima razvile čovekolike životinje. Čovek je ostavio svoju braću za sobom kako bi mogao da se uzdigne na viši nivo. Ali, stvar se ne završava tu: ona druga ljudska bića koja su bila obdarena određenim stepenom mutnog mentalnog života i koja su mogla da napreduju samo ako bi im bilo dopušteno da se ukrštaju sa superiornim bićima - i ona su bila odvojena od stvorenja nižeg nivoa jer su jedino na taj način mogla da razviju tela koja bi na kraju bila u stanju da u punoj meri prime ljudski duh. Tek kad je dostignut određeni trenutak fizički razvoj tela je zastao, a sve što je prešlo određenu granicu bilo je svrstano među ljude.

U međuvremenu su se uslovi života na Zemlji u toliko velikoj meri promenili da bi svako dalje odricanje dovelo do proizvođenja bića koja ne samo da bi bila

nalik na životinje, već bi bila potpuno nesposobna za život. Međutim, oni koji nisu bili odbačeni već ih je preuzeo životinjski svet delom su izumrli, dok je ostatak preživeo u obliku mnogih viših životinja. U njih, dakle, moramo ubrojati bića čiji je ljudski razvoj bio zaustavljen u ranoj fazi njihove evolucije - pre mnogih eona; samo, ona nisu zadržala oblike koje su imala u vreme kada su izbačena iz ljudske porodice, već su vremenom pala na mnogo niži nivo.

Majmuni se moraju smatrati degenerisanim pripadnicima čovečanstva koje je pripadalo dalekoj prošlosti; jer kao što je čovek nekad bio na daleko nižem nivou nego što je danas, te vrste su u svoje vreme bile daleko savršenije nego što ih vidimo danas. Uistinu, sve što ima bilo kakvu vezu sa čovečanstvom prošlo je kroz sličan proces promena; njihova promena se, međutim, odigrala u određenom vremenskom roku. Mnoga divlja plemena predstavljaju naše srodnike - danas degenerisane; ljude, koji su nekad posedovali više tipove tela. Oni se nisu srozali do životinjstva, već do divljaštva.

Ono što je besmrtno u čoveku je Duh i mi smo videli kada je Duh ušao u telo. Pre te epohe je Duh pripadao višim regionima i nije bio u stanju da se sjedini sa telom dok ono nije dostiglo određeni nivo evolucije. Jedino kad potpuno razumemo način na koji se to sjedinjenje odigralo, postaće nam razumljiv smisao Rođenja i Smrti i tada ćemo naučiti kako da pojmimo prirodu Večnog Duha.

Poglavlje VI

HIPERBOREJSKA I POLARNA EPOHA

Naredni odlomci iz Akaša hronika prethode onome što smo već izneli na ovim stranicama, a kad uzmemo u obzir današnju materijalističku misao, može izgledati još rizičnije da nastavimo sa ovim saopštenjima, jer po svojoj neobičnosti ona prevazilaze sve što je do sada početo o toj temi. Kad se neko bavi ovakvim stvarima, rizikuje kritiku da postavlja neosnovane teorije i dokono izmišlja. Više smo nego svesni koliko su malo skloni proučavaoci prirodne istorije (ovde mislimo u onom prihvaćenom smislu u kojem se taj predmet proučava) da ove stvari shvate ozbiljno, pa ćemo se zato sa najvećim mogućim osećajem odgovornosti latiti da ovde napišemo rezultate duhovnog iskustva.

Sve što je zabeleženo na ovim stranicama pažljivo je provereno metodima koji su na raspolaganju duhovnoj nauci, i u tom pogledu možemo jedino da kažemo da bismo mogli da poželimo da materijalistička nauka

bude onoliko tolerantna u pogledu duhovne nauke, koliko su tolerantni zastupnici duhovne nauke kad imaju posla sa metodima razmišljanja bliskim ortodoksnim naučnim istraživanjima. Ali, onima koje privlači duhovna nauka neophodno je da kažemo nekoliko reči pre nego što počnemo sadašnji opis. Bavićemo se veoma važnim stvarima koje se sve tiču davno prohujale epohe. Nije uopšte lako deširovati Akaša hronike o tom periodu; niti pisac koji je zapisao te hronike može polagati bilo kakva prava da se one prihvate samo na osnovu njegovog autoriteta. Ono što se ovde saopštava zapisano je najbolje što je vidovnjak bio u stanju, i svaka ispravka koja bi se mogla predložiti - ako se zasniva na stručnom poznavanju datog predmeta - biće dobrodošla. Ali, došlo je vreme kad je postalo imperativno da se proces povezan sa evolucijom čoveka izloži javnosti; istovremeno, prisiljeni smo da damo samo obrise ogromnih perioda kako bi se opšti izgled čitave sheme mogao prezentovati čitaocu. Zato se svi manji detalji moraju ostaviti da se o njima govori u neko kasnije vreme.

Neke pojedinosti koje su date u tim Hronikama posebno je teško preformulisati našim modernim oblikom govora. Bilo bi lakše poslužiti se simboličkim figurama koje su korišćene da se to znanje prenese u Školama misterija, ali se zasad to ne može učiniti.

Ako zbog toga mnoge tvrdnje budu izgledale teško prihvatljive, neka čitalac ne očajava. Proučavanje mno-

gih nejasnih pasusa debelo će se isplatiti kad se jednom dotakne i pojmi duboka misterija koja obavija Zagonetku Čovečanstva. Svejedno, pravo i dosledno znanje o čoveku može se dobiti iz tih zapisa koji su u svojoj stvarnosti isto toliko „objektivni“ koliko i planine i reke za fizička čula, iako smo spremni da priznamo da se i tu - kao i u stvarnom životu - mogu pojaviti greške.

Naš cilj je da se na narednim stranicama pozabavimo prevashodno evolucijom čovečanstva. Paralelna evoluciji čovečanstva je evolucija mineralnog, biljnog i životinjskog carstva i njima ćemo posvetiti naše sledeće poglavlje; i nadamo se da će zahvaljujući tom metodu mnogo toga što zasad može izgledati teško za razumevanje biti rasvetljeno. Ali, nemoguće je bilo da govorimo o razvoju koji se odigrao u drugim carstvima prirode pre nego što je opisan čovekov postepeni napredak u evoluciji. Kad se vratimo dalje u evoluciju ove Zemlje - pre događaja koji su već zapisani na ovim stranicama - dolazimo do jedne materijalne supstance čije je stanje bilo ekstremno razređeno i prozirno. Materija, koja je u kasnijem periodu stekla određeni stepen gustine, bila je isprva fluidna. U ranijim vremenima bila je pre nalik na paru i dim; a u vreme koje je prethodilo i tom vremenu bila je u stanju najrazređenijeg etra. Postepeno opadanje toplote dovelo je do toga da se materija zgusne; ali sad ćemo se vratiti razmatranju tog prvog eteričnog stanja koje je nekad odlikovalo naše zemaljsko boravište.

U toj epohi zemaljske evolucije je čovek prvi put stupio na scenu. Pre toga on je pripadao drugim svetovima, o kojima ćemo više reći kasnije. Trebalo bi, međutim, da pomenemo ono što je neposredno prethodilo tom eteričnom stanju, jer je tada naš svet bio u svom astralnom ili duševnom stanju. Sad, bića tog sveta nisu vodila nikakav spoljašnji (fizički) život - pa nije ni čovek, iako je razvio slikovnu svest o kojoj smo govorili u prethodnom poglavlju. Čovek je već posedovao osećanja i sklonosti, ali su ona, takoreći, bila zatvorena u duši-telu, a sam čovek, takav kakav je tada bio, bio je vidljiv jedino oku vidovnjaka.

Istina je da su razvijenija ljudska bića razvila određeni stepen vidovnjaštva, ali je ono bilo zamagljeno i snoliko; oni nisu bili svesno vidoviti. Ta astralna bića bila su - u određenom smislu - čovekovi preci. Oni koje u današnje vreme nazivamo „ljudima“ već u sebi nose samosvesni Duh, i on je taj koji se sjedinio sa bićima koja su nasledila ona iz srednjelemerijanskih vremena. Tom temom smo se pozabavili u prethodnim poglavljima, ali smo joj se vratili da bi se određene stvari mogle razjasniti.

Duša, ili astralni čovekovi preci, bili su uronjeni u razređenu etarsku supstancu („eteričku zemlju“ - ako možemo upotrebiti takav izraz); oni su upijali finu materiju poput sundera i zasićujući se tom supstancom, formirali su sopstvena eterička tela. Ta tela su bila duga i eliptičkog oblika, sa bledim nijansama

- koje su ukazivale na različite organe koji je tokom vremena trebalo da se razviju. Pa ipak je čitava ta masa bila čisto fizičko-hemijske prirode i kontrolisala ju je jedino duša.

Kad god bi određena masa materije dostigla određenu veličinu, ona bi se podelila na dva dela od kojih je svaki bio identičan izvornoj masi, pa bi se taj proces opet ponovio. Svaki novi oblik bi bio „oduhovljen“ u istom stepenu u kojem je to bila i biće-majka. Sad, to se nije događalo zato što je neki specifičan broj ljudskih duša došao na Zemlju, nego zato što je ono što bismo mogli nazvati „Drvetom Duša“ proizvodilo te beskrajne odvojene duše iz sopstvenog zajedničkog korena. Isto kao što biljka nastane od svake od brojnih semenki koje su se rasejale, tako je i život duša nastajao usled stalnog odvajanja bezbrojnih pupoljaka sa tog „Drveta Duša“. Mora se, međutim, reći da je od samog početka postojao jedan određen broj varijeteta duše, a o njima ćemo govoriti kasnije. Pa ipak, u okviru granica tih varijeteta, evolucija se odvijala kako smo opisali i svaka vrsta duša davala je bezbrojne izdanke.

Sad, ulazak u gušću zemaljsku materiju bio je prilika da se u samim dušama odigraju važne promene. Sve dok nisu imale nikakve materijalne supstance, nikakva spoljašnja kontrola nad njima ne bi se mogla sprovesti, jer je još uvek svaki uticaj koji se dešavao poticao od duše i bio je naprosto rezultat vidovitosti.

One su ponovo proživljavale duševne događaje koji su se dešavali oko njih i sve što je u to vreme postojalo doživljavale su na isti način. Čovek je iznutra osećao „uticaj“ kamenja, biljaka, životinja i svega - to se mora imati na umu - što je postojalo u sličnom stanju astralnosti. A zaranjanje u zemaljski život tome je dodalo jedan novi faktor.

Spoljašnji procesi u materiji sada su počeli da utiču na spoljašnju i materijalnu odoru duše. Isprva su ti efekti koji su se osetili bili ograničeni na kretanje u tom spoljašnjem svetu materije, a ti pokreti su izazivali pokrete kao reakcije unutar eteričkog tela. Možemo to uporediti sa vibracijama koje se prostiru kroz vazduh nakon nekog zvuka, jer je eteričko telo osećalo sve što se odigravalo u masi etera koja ga je okruživala. Ta bića su, u stvari, bila potpuno i jedino „čulni organi“, pa je sluh bio prvo čulo koje je razvijeno iako će se zasebni organ sluha - kao što smo objasnili - razviti tek kasnije.

Kako je gustina Zemlje rasla, bića-duše su postepeno gubila sposobnost da oblikuju sama sebe i jedino ona koje su već nastala ostala su sposobna da rađaju svoju vrstu. A sa tim je dostignuto jedno novo stanje u procesu razmnožavanja. Biće-ćerka koje se tako proizvodilo bilo je mnogo manjih dimenzija od bića-majke i tek je postepeno raslo do svoje pune veličine. Dotad nikakvi organi razmnožavanja nisu bili prisutni, ali su se sada pojavili i od tada se nikakvi dalji

procesi u fizičko-hemijskom smislu nisu odvijali, jer u slučaju razmnožavanja to ne bi dolazilo u obzir; uistinu, spoljašnja materija, zahvaljujući svojoj gustini, nije više bila takva da duša može da bude u stanju da direktno prenese život, pa je poseban deo unutrašnjeg oblika sada morao da bude posvećen toj funkciji. Zato je on bio povučen od direktnog kontakta sa spoljašnjom materijom i sada je samo taj spoljašnji deo ostao povezan sa onim što je izvan i bio je u istom stanju u kojem je ranije bilo čitavo telo. Duša je nastavila svoj rad u tom odvojenom delu, i tu je ona postala nosilac životnog principa - u teozofskoj literaturi poznatog kao prana.

Sad imamo ljudskog pretka opremljenog sa dva dela: fizičkim telom (fizičkim omotačem), podložnim zakonima sveta koje ga okružuje, a drugi je bio kompleks organa potčinjen suštinskom principu života. Posledica toga je bila da su neke aktivnosti duše postale nezavisne i više nisu bile pod kontrolom fizičkih delova tela. Duša je bila u stanju da te aktivnosti okrene unutra i upotrebi ih za izgradnju onih posebnih organa koje jedan deo fizičkog oblika zahteva - i u toj tački je započeo unutrašnji život tela. Ono neće više biti samo puki učesnik u talasanjima spoljašnjeg sveta, već je počelo da oseća svoja odvojena i unutrašnja iskustva; ovde je, uistinu, polazna tačka od koje nesumnjivo potiču osećanja. U ranijim fazama, to nije bilo ništa više od osećaja dodira. Bića su osećala kretanja koja su se odvijala u spoljašnjem svetu, pritisak

vode, na primer, a sada su počeli da se učvršćuju i prvi oseti hladnoće i toplote.

Sada je dostignuta najvažnija faza evolucije. Direktan uticaj duše se povukao iz tela i ono je bilo u potpunosti prepušteno fizičkim i hemijskim reakcijama materijalnog sveta. Onog trenutka kad bi duša, koja deluje u drugim principima, prestala da drži telo, ono bi se raspalo. To je početak onoga što nazivamo „smrt“. Danas, kad je duša sprečena da neposredno utiče preko granica fizičko-hemijskog sveta, telo se dezintegriše i prolazi kroz proces koji nazivamo smrt. U tom ranijem stanju nije bilo reči o nečemu kao što je smrt. Kad bi došlo do odvajanja, život majke-bića bi se nastavio dalje bez prekida unutar njenih ćerki-bića, pošto su one posedovale potrebnu rekonstruktivnu silu duše u punoj meri kao što je bio slučaj i sa materinskim oblikom iz kojeg su ponikle. Čin odvajanja, dakle, nije bio čin odbacivanja, pošto je ista sila duše prožimala podjednako svaki deo. Ali, sad je došlo do promene. Jer čim je duša lišena kontrole nad fizičkim telom, ono je vraćeno zakonima koji vladaju fizičkim i hemijskim spoljašnjim svetom; to će reći, da telo umire. Sve što je onda ostalo od aktivnosti duše živelo je od tad u potomku koji je ona stvorila i u plodovima koje je stekla od unutrašnjeg života. Drugim rečima, zahvaljujući tome što su se potomci rađali u svetu i što su oni sami imali višak sile duše, obezbeđen je stalan priliv bića obdarenih dušom.

U najranija vremena, čitavo telo je bilo prožeto aktivnošću duše, ali je sada to bilo preneto na organe za razmnožavanje i osećanja. Možemo, dakle, reći da ovde imamo posla sa reinkarnacijom života duše, i ona se odvija u novorazvijenom organizmu bića-čerke. Teozofska literatura opisuje ta stanja u čovekovoj evoluciji kao prve dve korenske rase. Prva je poznata kao Polarna; druga je nazvana Hiperborejska.

Čovekov predak je živio u svetu osećaja - osećanja, pa ipak, u tome nije bilo ničeg određenog. Jedino su se dva od čula koja mi danas posedujemo mogla razlikovati jedno od drugog - to su bili sluh i dodir. Ali, promene koje su se odigrale u fizičkom telu, kao i izmenjeno fizičko okruženje, ne dopušta nam više da kažemo da je celo telo bilo „samo uvo“. Sada je samo jedan njegov poseban deo bio tako ustrojen da u kontinuitetu reaguje na finije vibracije u materiji i taj deo je obezbedio materijal za postupnu evoluciju našeg današnjeg organa sluha, iako su, istovremeno, oseti nastavili da prožimaju i ostatak tela.

Sve do te tačke čitav proces čovekove evolucije bio je povezan sa promenama temperature Zemlje. Uistinu, toplota koja ga je okruživala dovela je čoveka do stanja koje smo upravo opisali. Pa ipak, sada je spoljašnja toplota dostigla tačku u kojoj je dalji napredak u tom pravcu postao nemoguć; i tako je nastalo protivdejstvo, pa je smanjenje spoljašnje temperature bilo praćeno povećanjem toplote unutar samog čove-

ka, koji je tako postao centar unutrašnjeg sagorevanja. Dotad mu je toplota dolazila spolja, ali su se sad razvili organi koji su mu omogućili da stvori količinu toplote neophodnu za održanje života. Sve do tada, materija, zavisna od spoljašnjeg sveta, kružila je kroz njegov sklop, ali je sad on stavljen u položaj koji mu je omogućio da sam sebe obezbedi u tom pogledu, pa je životni sok postao topla, pulsirajuća krv.

To je dovelo čoveka do još većeg stepena nezavisnosti, a sa tim se uskladilo i čitavo stanje njegovog unutrašnjeg života. Jer, duša je sada stekla jedan centar aktivnosti u sopstvenom telu, centar u kojem je od sad mogla da sledi svoju evoluciju a ne da bude samo sporedni učesnik u životu spoljašnjeg sveta.

Bila je to promena koja je uvukla život duše u domen Zemlje i materije. Do tada su žudnje, želje i strasti, radosti i tuge duše mogle de budu pobuđene jedino samom dušom, a oseti koje bi jedna duša izazala u drugoj rađali su privlačnost, odbojnost, strast i tako dalje; ali nijedan spoljašnji fizički objekt nije bio u stanju da izazove takav efekat.

Sad je došao trenutak kad su spoljašnji predmeti počeli da imaju neki smisao za dušu: njena samorazvijena unutrašnja toplota stvorila je ugodne osećaje, dok bi svako remećenje tog unutrašnjeg života izazvalo osećaj neugodnosti. Zato su spoljašnji objekti sračunati da pojačaju telesnu ugodnost postali poželjni - traženi - i to je uvelo ono što teozofija naziva karmom, jer se zemaljski

čovjek sad vezao za „telo želje“. Zato su čulni objekti postali poželjni, a Telo Želje je vezalo čoveka za ovaj život na Zemlji. Sad, to zbivanje se poklopilo sa jednim velikim svetskim događajem: uistinu, oni stoje u međusobnom odnosu kao Uzrok i Posledica.

Sve do tada, Sunce, Zemlja i Mesec su bili jedna spleljena masa neizdiferencirane materije i delovali su na čoveka kao jedno telo. Ali, sada je došlo do odvajanja i finija materija koja je bila sveprožimajuća, omogućujući tako duši da deluje u direktnoj kooperaciji sa njom, sad je prekinula svoju vezu sa ostalim i pojavila kao Sunce; grublja materija je tad bila izbačena u obliku Meseca; a Zemlja - koja je otelotvoravala svoju sopstvenu materiju - ostavljena je u ravnoteži između njih dva.

To odvajanje dva nebeska tela nije, naravno, bilo iznenadan događaj; ceo proces je postepeno sazrevao i usklađivao se sa evolucionim promenama koje su odlikovale čoveka nakon vremena kada je razmnožavanje bilo stvar podele, sve do kasnijih izmena koje smo već opisali.

Uistinu, ta revolucija u stanju sveta je odredila dalju čovekovu evoluciju. Na prvom mestu, Sunce je povuklo svoju supstancu iz običnog nebeskog tela; to je sprečilo dušu da vrši bilo kakav dalji uticaj na zemaljski materijal. Onda je i Mesec počeo da se odvaja; a zahvaljujući tom dejstvu je „osećaj osećanja“ o kojem smo govorili postao moguć. Još

jedan novi osećaj se razvio u vezi sa tim odvajanjem. Zemaljska temperatura je postala takva da su tela mogla da malo-pomalo poprime čvršće konture, a neprozirne supstance su mogle da se razlikuju od prozirnih.

Sunce, kao udaljeno i odvojeno telo, postalo je izvor svetlosti. Sad, ljudsko telo je moglo da pojmi oset svetlosti, a opet, njegov vid nije bio takav kakav znamo u naše vreme; jer tama i svetlost su čoveku izgledali samo kao nejasan osećaj. Svetlost mu je, na primer, davala osećaj zadovoljstva, pojačavala je osećaj dobrobiti u njegovom životnom telu, pa je zato težio svetlosti kad god je mogao. Ali, sve to vreme stvarni život njegove duše prolazio je u snolikim slikama. One su dolazile i odlazile i nisu imale nikakve direktne veze sa okolnim objektima. Jer te slike u boji su još uvek poticale od duševnih procesa koji su se odvijali u čoveku, pa su mu slike svetlih boja donosile ugodne osećaje, a tamne su unosile osećaj nelagodnosti u njegovu dušu. Ali, unutrašnja toplota, kao što je već opisano, omogućila je jedan unutrašnji život, mada još ne u smislu u kakvom će on biti poznat u kasnijoj fazi ljudske evolucije. Jer sve takve stvari su dolazile veoma postepeno; a pravi unutrašnji život, kakav smo opisali u prethodnom poglavlju, nije nastao dok se nije odigralo oplodjenje pomoću duha i dok čovek nije došao u stanje da može da misli o stvarima koje utiču na njega spolja.

Pa ipak će sve što je rečeno poslužiti da pokaže kako je postupan bio način na koji je čovek izrastao do stanja koje je opisano u prethodnom poglavlju, stanja koje se najbolje može shvatiti ako imamo na umu da je sada duša postajala sve sposobnija da primeni stečeno iskustvo (koje se u to vreme odnosilo jedino na njen život duše) na svoje trenutno spoljašnje i telesno postojanje. To je bio slučaj sa slikama u boji: osećaj simpatije za koji su određene slike svetlih boja davale povoda duši u ranijim vremenima ispoljavao se sada kad bi se došlo u dodir sa jarkom svetlošću, iako je sad taj utisak dolazio spolja. Duša je počela da vidi obojene objekte oko sebe i to je bilo povezano sa razvojem novih organa vida. Da bi postalo svesno - ma koliko maglovito - svetlosti i tame pod uslovima koji su se već stekli, ljudsko telo je bilo snabdeveno jednim okom koje danas više ne postoji, ali podsetnik na to negdašnje stanje imamo u mitovima o jednookim Kiklopima.

Međutim, sa rastom interesovanja duše za utiske povezane sa spoljašnjom svetlošću, razvila su se dva oka – ali je time duša izgubila svoju prethodnu sposobnost da oseća ono što se dešava blizu nje, postajući u još većoj meri ogledalo koje odražava spoljašnji svet, pošto se kopija tog spoljašnjeg sveta ponavljala u unutrašnjosti duše. Baš uporedo sa tim zbivanjima odvijalo se i razdvajanje polova.

Oplođenje jednog tela je počelo da zavisi od saradnje drugog, a fizički organi duše (nervni sistem) su evoluirali kada su smisaoni utisci spoljašnjeg sveta bili odslikani u duši. A sa tim je ljudsko telo došlo do tačke kad je postalo moguće mislećem, svesnom Duhu da uđe u njega i nađe svoje zemaljsko prebivalište u čoveku.

Poglavlje VII

POČETAK NAŠE SADAŠNJE ZEMLJE

Ovo poglavlje je posvećeno historiji naše sadašnje Zemlje u njenom najranijem početku – daleko u prošlosti, u praiskopskim vremenima koja nam otkrivaju Akaša zapisi.

Kad govorimo o „Zemlji“, moramo taj termin shvatiti u smislu stanja u kojem je bila naša planeta u to vreme; stanja zahvaljujući kojem je postala nosilac mineralnog, biljnog i životinjskog života i ljudskih bića u njihovom sadašnjem obliku. Ali, tom stanju su prethodila druga, u kojima su carstva prirode bila potpuno drugačija. Ono što je danas poznato kao „Zemlja“ prošlo je kroz mnoge promene pre nego što je stiglo do tačke u kojoj je moglo da proizvede naše današnje minerale, biljke i životinje, a o ljudima da i ne govorimo. Pa ipak su one bile prisutne u tim ranijim vremenima, ali, pošto su vladali drugačiji uslovi, i one su imale potpuno drugačiji izgled od ovog koji imaju danas. Međutim, pre nego što počnemo da govorimo o tim prošlim

uslovima, napomenućemo da je poslednje prethodno stanje bilo ono u kojem je ostvaren prelazak na ovo naše.

Te promene se u određenoj meri mogu zamisliti ako ih uporedimo sa procesom kroz koji prolazi biljka kad klija. Imamo biljku sa njenim korenom, stabljiku, listove, cvetove i plodove. Ona uzima svoj „materijal“ iz svog neposrednog okruženja, a takođe i izlučuje materijal u njega; a sve što pripada biljci, kao što su materijal, oblik i procesi nestaje - sa izuzetkom malene klice; ali upravo posredstvom klice život postaje kontinuiran, javljajući se stalno iznova i poprimajući isti oblik tokom niza godina. I tako, na sličan način, sve što je postojalo na Zemlji je takođe iščezlo, da bi se ponovo javilo u neposrednoj sadašnjosti. Prethodno stanje minerala, biljaka i životinja bilo je nešto što bismo (u biljnom životu) mogli nazvati korenom, stabljikom i tako dalje, ali je od svega toga preživelo „stanje klice“ iz kojeg je drevni svet mogao da vaskrsne. Jer klica sadrži latentne sile koje dopuštaju da se razvije jedan novi oblik.

Zato ćemo se sada pozabaviti epohom u kojoj je bilo moguće govoriti o „klici Zemlje“. Ta klica je sadržala sile koje su iznedrile našu sadašnju Zemlju, a te sile su bile uskladišteni rezultati stečeni u jednom još ranijem stanju.

Ali taj zametak Zemlje se ne sme zamišljati kao materijalno gust, kao što je to pravi zametak, ili seme biljke. Jer, zametak Zemlje je više imao prirodu duše,

pošto je bio od fine, plastične i promenljive materije, poznate u teozofiji kao „astralna“. I u okviru Zemljinog astralnog zametka sada su se pojavili prvi rudimentarni znaci čovečanstva; ali samo rudimentarni – jer su to u stvari bile samo indikacije onoga što će, u kasnijim vremenima, postati ljudska duša.

Sva ranija stanja onoga što su pre bila tri niža carstva prirode bilo je sada uvučeno i inkorporirano u te rudimente ljudske vrste.

Pre nego što se čovek pojavio na Zemlji, on je postojao kao duša – kao astralno biće, i takav je bio kad se pojavio u fizičkom svetu. Bila je to jedna Zemlja koja se sastojala od izuzetno razređene materije, poznate u teozofiji kao najfiniji „etar“; a poreklo tog etra biće objašnjeno u ovom poglavlju.

Nakon toga se taj etar se sjedinio sa astralnim čovečanstvom: čovečanstvo je, takoreći, utisnulo svoj pečat na taj etar i to je postala replika tih astralnih ljudskih bića. I na taj način se eterička zemlja razložila na jedan konglomerat eteričkih bića – jer je astralno telo, ili duša, još uvek većim delom bila spoljašnja za eteričko telo, i organizovala ga je iznutra.

Za one koji se bave istraživanjem tih misterija, aspekt koji je bio prisutan u to vreme bio je nešto nalik na sledeće: ono što se vidi je lopta, koja je opet sačinjena od bezbrojnih manjih eteričkih lopti – a to su eterička bića – i obavijena je nekom vrstom astralnog oblaka, veoma slično tome kako vazduh obavija Zem-

lju u današnje vreme. Unutar tog astralnog oblaka (atmosfera) boravilo je astralno čovečanstvo i odatle je moglo da utiče na svoje eteričke parnjake. Jer su te astralne ljudske duše radile na formiranju ljudskih organa unutar svog eteričnog dvojnika, stvarajući tako uslove neophodne za ljudsko eteričko telo.

Zemlja se u potpunosti sastoji od samo jedne supstance, od već opisanog razređenog i živog etra, i tom početnom čovečanstvu je teozofija dala ime Polarno, ili Prva korenska rasa. Naredni stepen u razvitku došao je kad se ta uniformna masa razdvojila na dve vrste materije, a gušća od te dve vrste je bila odvojena. Ta materija je podsećala na ono što nam je poznato kao vazduh, dok je razređenija i eteričnija vrsta bila analogna onome što je dovelo do formiranja hemijskih elemenata u nepodeljenoj pramateriji. I, pored toga, imamo ostatak prethodnog stanja oživljenog etra, čiji se samo jedan deo vezao za dva pomenuta izvora gušće i finije materije. Dakle, u toj tački imamo posla sa tri varijante materije unutar fizičke Zemlje, i tamo gde je astralno čovečanstvo isprva imalo samo jedno stanje materije da radi na njemu, sada je imalo tri. Način na koji su te operacije izvedene bio je sledeći: materija koja je podsećala na vazduh sada je počela da pruža otpor tim astralnim bićima; ta vazdušasta supstanca nije reagovala na one rudimentarne indikacije koje su se mogle razlikovati u usavršenom astralnom čoveku, a posledica je bila da je astralno čovečanstvo

bilo prinuđeno da se podeli na dve grupe. Bića jedna grupe su bila u stanju – da upotrebimo takav izraz – da „manipulišu“ tom vazduh-materijom koja se opirala, formirajući je tako da ima njihov lik, ali je druga grupa bila u stanju da učini više, jer se ona pokazala sposobnom da „manipuliše“ obema vrstama materije, tako da je njihov lik, na taj način stvoren, bio načinjen ne samo od živog etra, već i od te eterične materije koja je stvorila primarnu osnovu hemijskih elemenata; termin koji ćemo odsad koristiti za tu verijantu materije je „hemijski etar“.

Sad, bića iz te druge grupe astralnih bića su jedino mogla da postignu svoje ciljeve, kao što smo napomenuli, naimenujući prvu grupu da obavi rad niže vrste; jer da je druga grupa zadržala sile koje su potrebne da se obavi vrsta posla koju su sada ostavili drugima, oni sami ne bi mogli da se uzdignu na veću visinu. Ovde imamo primer kako je jedno više stanje postignuto na račun „žrtvovanja“ i shodno tome, odvajanja jednog oblika bića od drugih, a rezultat je bio nastanak dve određene klase bića.

Prva pomenuta klasa imala je tela vazdušne prirode na kojem su astralna bića zakačena za njih mogla da rade spolja, a bića kojima su ta tela pripadala bila su slična životinjama i stvarno se može reći da su ona formirala prvo životinjsko carstvo na Zemlji. Oblici tih životinja bi nas danas zapanjili, kao što bi nas mogla zapanjiti legendarna čudovišta, pošto su njihovo

va tela (i to se mora pomno zapamtiti) bila vazdušne prirode i nimalo nalik na tela životinja koje poznajemo. Najveća sličnost na koju možemo pomisliti bi bila sličnost sa određenim puževima ili sa dagnjama kakve vidamo i danas. I rame uz rame sa tim neobičnim oblicima fizičko čovečanstvo je nastavljalo svoju evoluciju.

Astralni čovek, koji se uzdigao na viši nivo, u stanju je da formira sopstvenog fizičkog dvojnika od dve druge supstance koje smo pomenuli, naime, životnog etra i hemijskog etra, tako da sad dolazimo do ljudskog bića koje se sastoji od astralnog tela ugrađenog u etarsko telo, koje se sa svoje strane sastoji od dve varijante etra: životnog etra i hemijskog etra; i taj životni etar je ono što omogućava fizičkom ljudskom dvojniku da se razmnožava, rađajući bića svoje vrste; jer je taj hemijski etar probudio određene sile koje su slične onima koje danas znamo kao hemijsko privlačenje i odbijanje. Zahvaljujući tome je fizički dvojnik bio u stanju da privuče određene materije koje su postojale u okruženju, sjedinjujući se sa njima, da bi ih kasnije izbacio pomoću moći odbijanja; a takve materije se, naravno, mogu uzeti jedino iz životinjskog carstva i iz samog ljudskog carstva. Zapravo, ti prvi „dvojnici“ čoveka proždimali su i ljude i životinje.

Uparedo sa njima mogli su se naći potomci onih bića čija su se tela sastojala samo od životnog etera; ali ona su se degenerisala, pošto nisu bila u stanju da

se prilagode promenama okruženja. I kasnije, nakon što su doživela mnoge transformacije, ta bića su se svela na stvorenja koja se sastoje od samo jedne ćelije; i nastavila su da postoje kao ćelije od kojih su, u kasnijim vremenima, bile sačinjene komplikovanije strukture živih bića.

A odvijao se još jedan proces, evo kakav.

Materijal koji smo uporedili sa vazduhom podelio se na dva dela, jedan je bio nešto gušći i voden, dok je drugi zadržao svoj kvalitet vazduha. Slična podela se odigrala u hemijskom etru i jedan njegov deo je postao gušći od drugog, formirajući ono što ćemo ovde nazvati svetlosnim etrom, jer su bića koja su u sebi sadržala taj etar bila samo-osvetljujuća. Drugi deo hemijskog etra zadržao je svoj prethodni kvalitet. Sad treba da se pozabavimo fizičkim eterom čiji su konstituenti bili voda, vazduh, svetlosni etar, hemijski etar i životni etar. A da bi astralna bića mogla da funkcionišu u tim supstancama, morao je biti pokrenut još jedan proces i to takav u kojem je opet jednoj višoj grupi bilo dopušteno da evoluiru na račun niže klase bića, koja su bila odbačena. Taj čin je, na prvom mestu, rezultovao onim tipom fizičkih bića čija su tela bila sastavljena od vode i vazduha i na kojima je jedino grublja vrsta astralnog tela mogla da efikasno radi. To je stvorilo jednu novu grupu životinja, koja je bila sačinjena od grublje materije nego što je bila ona od koje je formirana prva grupa. Druga grupa fizičkih

bića imala je tela koja su se sastojala od vazdušnog etra, svetlosnog etra i vode i to su bila bića slična biljkama, pa ipak sasvim različita od bilo koje vrste koju poznajemo u naše vreme. Tek kad dođemo do treće grupe, naći ćemo ljudsko biće tog vremena: njegovo telo se sastojalo od tri vrste etra: svetlosnog etra, hemijskog etra i životnog etra. Sad, kad uzmemo u obzir da su pored svega toga još uvek postojali potomci starih grupa, možemo steći neku predstavu o bezbrojnim varijantama živih bića koja su mogla da se nađu u toj fazi postojanja Zemlje.

Tada se odigrao jedan važan kosmički događaj. Sunce se odvojilo od ostatka, a određene sile koje su do tada bile uključene u ekonomiju Zemlje su uklonjene: te sile su se sastojale od dela konstituenata koji su sačinjavali svetlosni, hemijski i životni etar; a njihovo povlačenje dovelo je do korenite promene u svim zemaljskim bićima koja su do tada sadržala nešto od pomenutih sila. Posledice koje su zbog toga pretrpela ta bića bile su tako velike da su i ona doživela preobražaj. Lišena dela svog svetlosnog etra, ona su se sada mogla razviti kao bića obdarena životom samo ukoliko bi se sila svetlosti mogla spolja navesti da deluje na njih i zahvaljujući tome je biljno carstvo počelo da duguje svoje bujanje uticaju sunčevih zraka.

Donekle je sličan slučaj bio i sa ljudskim telima; jer su njihov svetlosni etar, i onaj koji je od tada sadržalo Sunce, morali da u budućnosti sarađuju da bi

njihova svetlost mogla ostati efikasna. A time nisu bila pogođena samo bića koja su bila lišena direktnog snabdevanja svetlosnim eterom; jer taj gubitak je uticao i na ostale, pošto je čitav svet međuzavisan.

Životinjski oblici, koji sami po sebi nisu sadržali svetlosni etar i dosad su koristili zračenje koje je emaniralo iz okolnih bića, sada su ovom promenom takođe dovedeni pod uticaj spoljašnje sunčeve svetlosti. Međutim, određeni organi u ljudskom telu su pokazali posebnu prijemčivost za sunčevu svetlost i oni su se sad razvili u prve rudimentarne ljudske oči.

Nakon što se Sunce odvojilo, zemljina materija se zgusnula i među vodenim oblicima sada je čvrsta materija formirala svoj oblik. I ovde je došlo do razdvajanja koje se tiče svetlosnog etra. On se razložio na jedan drugi oblik svetlosnog etra, isparavajući jedan etar koji je dao telima sposobnost da generišu unutrašnju toplotu, ili sagorevanje, tako da je Zemlja napredovala do stanja bića koje razvija sopstvenu toplotu, pa su i sva ostala bića na Zemlji sad mogla da budu izložena tom uticaju.

Ali, u astralnim sferama opet je došlo do žrtvovanja i niža bića su bila pozvana da zauzmu niži položaj, dok su se viša razvila na njihov račun. I zato su pozvana neka koja su bila najpogodnija da rade kad je trebalo uobličiti grublju i čvršću materiju, a njihov rad je iskovao čvrsti zemljin skelet – tako reći, njen okvir, koji se sastoji od mineralnog carstva. Na početku viša

carstva prirode nisu bila potpuno podvrgnuta tom čvrstom mineralnom i strukturalnom formiranju Zemlje, pa smo kao posledicu dobili mineralno carstvo koje je kruto i biljno carstvo koje se sastoji od vode, u svom najgušćem stepenu materijalizacije, i vazduha. Jer to prirodno carstvo je, u skladu sa procesom koji smo ispričali, preobrazilo svoje vazdušno telo u jedno gušće vodeno telo. Pored toga, postojala su stvorenja najraznovrsnijih oblika, koja su se sastojala ili od vazdušnih ili od vodenih tela. I samo čovekovo telo je moralo da se podvrgne tom procesu zgušnjavanja, jer je do tada njegovo najčvršće telesno stanje bilo vodeno. A to vodeno telo je bilo prožeto novorazvijenim toplotnim etrom, koji mu je dodao gasoviti materijal, i jednim drugim, o kojem se u okultnoj literaturi govori kao o „vatrenoj magli“. Čovek je bio otelovljen u telu od „vatrene magle“.

Prethodna priča, preuzeta iz Akaša zapisa, dovodi nas do perioda neposredno pre nego što se odigrala kosmička katastrofa koju je izazvalo odvajanje Meseca od Zemlje.

Poglavlje VIII

ODVAJANJE MESECA

Nadamo se da je dovoljno jasno pokazano da je zgušnjavajuća materijalizacija koju je čovekovo telo postiglo – i koja ga karakteriše u današnje vreme - bila stvar veoma postepenih promena. Ako nastojimo da nađemo neku analogiju između stanja tela čoveka u tim vremenima evolucije, najbolje što bismo mogli zamisliti je sloj vodene magle, ili, recimo, neki oblak koji lebdi u vazduhu, mada ovde, naravno, naš primer ima smisla samo što se tiče spoljašnje pojave. Jer je čovekova „vatrena magla“ bila živa i iznutra potpuno organizovana, pa ipak u poređenju sa onim što je čovek u kasnije vreme postigao treba da shvatimo da je stanje njegove duše bilo stanje sna; sna koji je, ipak, bio maglovito svestan. Bilo šta što bi se moglo nazvati inteligencijom, poimanjem, razumom - u tom biću nije postojalo. Ono se kretalo lebdjenjem a ne hodanjem a njegovi udovi su tek donekle podsećali na udove. Bilo je u stanju da se kreće napred ili nazad, čak i u stranu, već kako mu je odgovaralo.

Već smo govorili o stanju duše koje je karakterisalo te ranije primerke naše rase. Sad, ne smemo zamišljati da su njihovi pokreti ili druge manifestacije života bili potpuno lišeni razuma ili pravilnosti. Uistinu, sve što su oni radili bilo je u skladu sa jednim zadatim zakonom – sve što se dešavalo imalo je svoj smisao i značaj; jedino što kontrolišuća sila nije bila unutar tih bića, nego su ona bila usmeravana jednim Poimanjem koje je bilo iznad i izvan njih.

Uzvišenija i zrelija bića su ih okruživala i vodila, a fundamentalna karakteristika te vatrene magle bila je da su u toj fazi ljudska bića mogla da postignu telesno postojanje, dok su viša bića takođe mogla da uzmu tela i tako ostanu u potpunoj saradnji sa svojim ljudskim šticienicima. Čovek je do tada razvio svoje želje, instinkte i strasti do stepena u kojem je mogao da nastavi dalji razvoj unutar te vatrene magle, a viša bića su bila u stanju da svoje mudro vođstvo pod tim istim uslovima upotrebe u dobre svrhe. Jer ta bića su posedovala još više osobine, čijom primenom su mogla da se uzdignu do najuzvišenijih regiona – regiona odakle su dolazile njihove odluke i inspiracija; a unutar same te vatrene magle su rezultati tih odluka postajali stvarni i efektivni. Sve što se tada događalo na Zemlji – kroz čoveka kao medijum – poticalo je od regulisanog odnosa između ljudskog tela od vatrene magle i tih bića-čuvara. Možemo uistinu reći da je čovek težio da se uspne – bilo mu je suđeno da u

toj vatrenoj magli razvije više kvalitete, ljudskije, od onih koje je dotad posedovao. Bilo je, međutim, drugih stvorenja koja su težila naniže – okrećući se onom što je bilo materijalno. Njima je bilo suđeno da svoje kreativne sile aktiviraju u onim oblicima postojanja koji su poprimili stanje povećane gustine.

Ali to zapravo nije bila degradacija, jer je u stvari bilo potrebno više moći i više sposobnosti da se upravlja gušćim oblicima materije nego onima koji su bili plastičniji. Jer ta druga grupa viših bića je takođe u jednom ranijem periodu bila podvrgnuta sličnoj ograničavajućoj moći kao što je ona koja danas karakteriše čoveka. I ona su, kao i čovek, dobila samo onoliko moći koliko im je obezbedilo da kontrolišu sopstvenu unutrašnju ekonomiju, ali nisu to mogla da urade kad je u pitanju bila spoljašnja i grublja materija. Ali, sad su ta bića stremila naniže kako bi zauzela položaj u kojem će moći da vode spoljašnje stvari snagom sopstvene magije. Tako da su – u vreme o kojem govorimo – ta bića bila u prednosti nad čovekom. Čovek je stremio naviše, kako bi mogao dosegnuti finiju materiju u koju će uključiti razum, kako bi se i on – u budućnosti – mogao projektovati napolje i raditi spolja.

Ali, što se tiče razuma, bića o kojima govorimo su u ranijim vremenima to već uradila; a magička sila kojom su sada vladala bila je takva da im je omogućavala da uključe razum u svet oko sebe. Dakle, imamo čoveka koji se kreće naviše pomoću vatrene magle,

dok su ta druga bića stremila naniže da bi raspodelila svoju moć na nižem nivou.

Ta vatrena magla je bila prevashodno smišljena da bi razvila energije poznate kao čovekove niže strasti i želje; i nije samo čovek, već su i viša bića koristila sile koje su bile aktivne na nivou vatrene magle. Što se tiče ljudskog tela, takvog kakvo je bilo u to vreme, te sile su delovale iznutra, razvijajući organe koji će u kasnijem periodu obezbediti mišljenje. I, dalje, te sile su razvile ljudsku ličnost. Ali, u višim bićima, iste te sile, koje su radile sa podjednakom efikasnošću, omogućile su im da rade impersonalno dok obezbeđuju blagostanje ove Zemlje, i zahvaljujući njima je naša Zemlja poprimila oblike koji predstavljaju pandane pravilima i zakonima razuma. Dakle, da rezimiramo: u čoveku vidimo proizvode strasti koje su proizvele njegove lične organe razuma, dok su se svuda oko njega iste te sile ispoljile u organizmima koji su živi primeri razuma.

A sad zamislimo taj proces u nešto kasnijem periodu; tad ćemo videti da se Mesec odvojio od Zemlje, a to odvajanje je izazvalo ogromne promene. Mnogo nekadašnje toplote je sada iščezlo – objekti oko čoveka nisu više sadržali istu količinu toplote. Čovek je bio prinuđen da se prilagodi životu u hladnijem okruženju, a to je mogao da učini jedino ako bi promenio sopstveno stanje.

Ali zgušnjavanje kojem se sada podvrgava praćeno je takođe i promenom oblika. Era vatrene magle je prošla i sada drugi uslovi preovlađuju na Zemlji. Jer, viša bića, sada lišena svog ranijeg medijuma delovanja, ne mogu više da vrše svoj uticaj kad se tiče izražavanja ljudske duše, što je ranije bila njihova glavna aktivnost. Ali, ona i dalje imaju moć nad čovekovim strukturnim oblikom, pošto su ga ona sama uobličila tokom perioda vatrene magle, pa se zato ta njihova promena aktivnosti odigrava uporedo sa promenama koje se sada događaju u ljudskom obliku. Jedan čovekov deo je snabdeven sa dva organa kretanja i taj deo sada postaje donja polovina tela, da bi se razvio u centar ishrane i razmnožavanja. Drugi deo je sad zauzeo uspravan položaj, dva organa za kretanje postaju elementarne ruke, dok su se organi koji su ranije služili za ishranu i razmnožavanje sada preobrazili u organe govora i mišljenja.

Neposredna posledica odvajanja Meseca od Zemlje bila je to što je čovek počeo da stoji uspravno.

Ali, svojim odvajanjem od Zemlje Mesec je povukao i sve one sile koje je čovek, tokom postojanja vatrene magle, koristio za samooplođenje, što mu je omogućavalo da rađa sopstvenu vrstu bez ikakve spoljašnje pomoći. Sada je donji deo njegove anatomije - onaj koji se često naziva njegovom nižom prirodom - dospeo pod kontrolu bića koja su bila u stanju da vrše jedan racionalan i konstruktivan uticaj. Jer na-

gomilavanje sile, koja je Mesečevim odvajanjem sad bila odsečena od Zemlje, a kojom su ta bića ranije mogla da upravljaju, pošto je bila ugrađena u samog čoveka, tražilo je njihov dalji rad kako bi koordinisala odnos koji je sada trebalo da se uspostavi između dva različita pola.

To nam objašnjava zašto su svi Inicijati uvek smatrali Mesec simbolom razmnožavanja. On je, da tako kažemo, odgovoran za tu moć, a viša bića, koja zbog svog rada u tom periodu imaju određeni odnos sa Mesecom se moraju - u nekom smislu - smatrati mesečevim božanstvima. Pre odvajanja, ona su koristila iste te sile kad su radila unutar čoveka, a sada su nastavila svoj rad i služenje usmeravajući ljudsko razmnožavanje spolja.

Možemo, zaista, reći da su te plemenite i duhovne sile, koje su u ranija vremena - pomoću medijuma vatrene magle - navodile čoveka da teži višim sklonostima i željama, sada zakoračile prema zemlji kako bi se njihova moć mogla učiniti očiglednom u radu na ljudskom razmnožavanju. Jer, ako govorimo u veoma bukvalnom smislu, tu deluju božanske i bogolike sile, organizujući ono što će nastati. A ta činjenica je našla izraz u dubokoj i dobro poznatoj okultnoj izreci:

„Više i plemenitije sile Boga povezane su sa - na izgled - najnižim silama u ljudskoj prirodi“ - a ovde moramo da dodamo da se svet očigledno mora uzeti u svom punom i stvarnom značenju, jer ako bismo hteli

da na sile razmnožavanja gledamo kao da pripadaju nižem aspektu prirode, to bi značilo potpunu negaciju svega što okultne istine predstavljaju. Jedino kad čovek zloupotrebljava te sile, kad se one degradiraju da služe požudi i strasti, one postaju nešto nisko, ali ne i ukoliko čovek - svestan božanske i duhovne sile u sebi - oplemeni te sile samim tim činom. Jer tada se one stavljaju u službu evolucije zemlje, a čovek, čineći tako, izvršava naloge svojih čuvara.

Zaista, misija okultne nauke jeste da poučava Višoj Istini, i da oplemeni status onoga što je, kad se potčini božanskom zakonu, potpuno u skladu sa takvim učenjem. Nikad ne bi trebalo poučavati omalovažavanju takve jedne sile – jer ohrabrivati takvu vrstu asketizma značilo bi u potpunosti pogrešno razumeti same principe okultizma.

Sad, možemo da primetimo da se u tom gornjem delu čoveka razvija nešto nad čim ta viša bića nemaju kontrolu. Jer od tada će jedna druga grupa tih bića morati da primeni svoju moć kad su u pitanju ti gornji delovi ljudske anatomije. A ta bića su ona koja, iako su napredovala više od nivoa na kojem je bio čovek, ipak nisu dostigla nivo mesečevih božanstava, pa zato nisu mogla da razviju svoje moći u stanju vatrene magle. Ali sada, u novim uslovima, koji su začeti tokom perioda vatrene magle, praktično formirano, čovečanstvo je dovedeno u red i stajalo je na stupnju evolucije koji je ranije zauzimalo, pa su zato ta bića bila spremna da

nastave sa svojim radom. Mesečeva božanstva su još ranije stekla čulo aktivnog i konstruktivnog razuma: on je delovao u epohi kad je nastala vatrena magla, tako da su bila u stanju da rade spolja na oblikovanju stvari na Zemlji. Ali, ta druga bića su bila lišena mogućnosti da razviju čulo razuma kakvo se moglo upotrebiti u spoljašnjim aktivnostima, pa ih je vatrena magla zatekla nespremne. Pa ipak, sposobnost razuma *je bila tu*, jer je bila prisutna u čoveku. Ta bića su zato sada uzela sposobnost ljudskog razuma kako bi mogla da – pomoću samog čoveka – obavljaju svoj rad na Zemlji.

Kao što su mesečeva božanstva radila, uređujući niži deo čovekove anatomije, tako su sad ta bića – koja su preuzela kontrolu u jednom kasnijem periodu – radila u okviru gornjeg dela čoveka, dovodeći ga tako u položaj da ima dvostruko vođstvo; jer, odozdo, mesečeva božanstva su i dalje vladala, dok u gornjem delu postoji čovekova potpuno razvijena ličnost, na koju možemo primeniti generičko ime njenih vladara - „Lucifer“. Luciferski bogovi su preuzeli kontrolu nad čovekovom moći razuma koja se budila, kako bi nastavila sopstvenu evoluciju, pošto su bila sprečena da to postignu u ranijim vremenima. To privremeno lišavanje će sada biti učinjeno dobrim time što će inspirisati čoveka njegovom prvom rudimentarnom željom za Slobodom – sposobnošću da spozna razliku između „dobra“ i „zla“. Organe razuma su

obezbedila mesečeva božanstva, ali su sile koje oživljavaju razum ostavljene da dremaju, jer mesečeva božanstva nisu imala interesa za potpun razvoj tih organa, pošto su sama bila snabdevena svojim posebnim moćima razuma. Ali, luciferska bića su bila svesna sopstvenih interesa kada su se poduhvatila da uliju u čoveka određeno opažanje ovozemaljskih stvari, pa su tako postala učitelji čovečanstva u svim stvarima u koje je uključeno ljudsko razumevanje, mada nikad nisu mogla da urade nešto više osim da podstiču. Jer, sposobnost razuma su mogla da unaprede samo u čoveku, a ne i u sebi samima. I zbog svega toga, na zemlji je počela da se odvija dvostruka aktivnost. Jedna od njih je emanirala od mesečevih božanstava i bila je od samog svog nastanka uredna, zakonomerna i mudra. Jer, mesečeva božanstva su završila svoje „školovanje“ u jednom daleko ranijem periodu i sad su bila daleko iznad mogućnosti da naprave grešku. Ali, luciferski bogovi, sada u neposrednom dodiru sa čovekom, morali su da uče iz iskustva. Pod njihovim vođstvom čovek se upoznao sa zakonima koji vladaju njegovim sopstvenim bićem i Lucifer je bio taj kome je bilo naloženo da pokaže čoveku način na koji i on sam može postati „jednak bogovima“.

Sad, pitanje koje se postavlja je sledeće:

Da su luciferska bića uznapredovala do potpunog razvoja svoje moći dok je na snazi bila vatrena mag-

la, gde bi ona ostala i u kojoj fazi razvoja Zemlje bi njihove sposobnosti dostigle stupanj koji bi im na kraju omogućio da pomažu mesečevim božanstvima u njihovom zajedničkom poduhvatu?

Na to pitanja Akaša zapisi daju sledeći odgovor:

Ona jesu bila u stanju da učestvuju u svim zemaljskim poduhvatima do trenutka kada se Sunce odvojilo od Zemlje. Činjenice pokazuju da njihovo delovanje u tom periodu nije bilo tako upadljivo kao što je bilo delovanje mesečevih božanstava, pa ipak se mora smatrati da su ona bila aktivni pomagači toj božanskoj i kreativnoj grupi.

Nakon što se odigralo razdvajanje Sunca i Zemlje, rad koji je bio odlagan usled nepripremljenosti tih luciferskih bića, sada je počeo ozbiljno. Ona su bila prisiljena da prođu kroz period neaktivnosti, ali sa postepenim rasipanjem vatrene magle i kada su ljudski organi razuma počeli da deluju, Duhovi Lucifera su došli na svoje; jer stvoriti razumevanje znači biti povezan sa sunčevom aktivnošću, a osvit razuma u ljudskoj prirodi predstavlja, uistinu, prosijavanje unutrašnjeg sunca u čoveku.

Ovo ne treba shvatiti samo u simboličkom smislu, već kao stvarnu činjenicu, jer su ti duhovi uveliko stigli do tačke u kojoj su – ovog puta unutar čoveka – bili ponovo u stanju da se poduhvate svog prekinutog posla u vezi sa Suncem.*

* Mnogo od ovoga što je rečeno biće dalje objašnjeno u drugim delima koja se bave istom temom.

Čitalac sada može da razume sve što je podrazumevano u nazivu „Lucifer – nosilac svetlosti“, odakle je on nastao i zašto su – u okultnoj nauci – ta bića nazvana sunčevim bogovima.

CIP - Каталогизација у публикацији -
Народна библиотека Србије, Београд

141.333

279.99А

ШТАЈНЕР, Рудолф, 1861-1925

Atlantida i Lemurija / Rudolf Štajner ; [prevod Goran Bojić]. - 1. izd. - Beograd : Babun, 2018 (Beograd : Zuhra). - 131 str. ; 21 cm

Prevod dela: Atlantis and Lemuria / Rudolf Steiner. -

Tiraž 777.

ISBN 978-86-80792-14-9

а) Антропозофија

COBISS.SR-ID 267442956